

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

**Hagensig 10
6470 Sydals**

Ansøgning om etablering af stald til slagtesvin
Skema 238343 i Husdyrgodkendelse.dk
og scenarieskema 238485

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Hans Jørgen K Hansen Midtkobbel 1 6470 Sydals hjh@midtkobbel.dk
Husdyrbrugets adresse	Hagensig 10 6470 Sydals
CVR-nummer	15353503
CHR-nummer	20300
Kommune	Sønderborg Kommune
Ejendomsnummer	5400016961
Matrikel-nr.	Matrikel: 12 - Sønderby, Kegnæs
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Bredsten 4 og Midtkobbel 1, 6470 Sydals
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	238343 + scenarie 238485
Konsulent	Sanne Petersen LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: san@landbosyd.dk Tlf.: 20 28 15 64

Forord / læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport, som beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Hagensig 10, 6470 Sydals.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport, og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit, hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der indsendt bilag til kommunen i form af opgørelse over produktionsarealer i nudriften, billeder fra området, genekort, afløbsplan og kapacitetsberegningen.

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2225 af 27/11/2021

1. Indledning	6
1.1 <i>Metode og manglende viden (F6)</i>	6
2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)	7
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	10
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)</i>	10
3.2 <i>Produktionsarealer</i>	11
3.2.1 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	12
3.2.2 <i>Drift af anlægget</i>	13
3.3 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)</i>	14
3.4 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	14
3.5 <i>Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)</i>	14
3.5.1 <i>Landskab</i>	14
3.5.2 <i>Kulturarv</i>	16
3.5.3 <i>Materielle goder</i>	17
3.5.4 <i>Afstandskrav</i>	18
3.5.5 <i>Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.</i>	18
3.5.6 <i>Jordarealer og jordbund</i>	19
3.6 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)</i>	21
<i>Kategori 1 natur</i>	24
<i>Kategori 2 natur</i>	24
<i>Kategori 3 natur og § 3 områder</i>	25
3.7 <i>Biologisk mangfoldighed og biodiversitet (F4, F1c)</i>	26
<i>Bilag IV-arter</i>	27
3.8 <i>Lugtmission (B6, B4, E1b, E1c)</i>	28
3.9 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)</i>	31
3.9.1 <i>Støj (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	31
3.9.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	31
3.9.3 <i>Støv (B7, E1b)</i>	32
3.9.4 <i>Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	32
3.9.5 <i>Skadedyr (B7, E1b)</i>	33
3.9.6 <i>Transporter (B7, E1b)</i>	33
3.10 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)</i>	34
3.10.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	34
3.10.2 <i>Affald (B8, F1d, F5c)</i>	34
3.10.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	36
3.10.4 <i>Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)</i>	36
3.11 <i>BAT-ammoniakemission (B9, C2, F5g)</i>	36
3.12 <i>Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)</i>	37

3.13	<i>Klima (F4, F5f)</i>	38
	<i>Nedbør</i>	38
	<i>Grundvand</i>	39
	<i>Vandløb og hav</i>	39
3.14	<i>Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)</i>	40
3.15	<i>Overvågning (F7)</i>	41
3.16	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)</i>	41
3.17	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)</i>	41
3.18	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)</i>	42
	<i>Landskab</i>	42
	<i>Miljøteknologi</i>	45
	<i>0-alternativet</i>	45
3.19	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	45
4.	Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)	47
4.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget (C1)</i>	47
4.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)</i>	47
4.2.1	<i>BAT råvarer (C2)</i>	47
4.2.2	<i>Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)</i>	48
4.2.3	<i>Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)</i>	49
4.2.4	<i>Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)</i>	50
5.	Oplysninger om konsulenten (A4)	52
6.	Konklusion	52
7.	Referenceliste	53
8.	Bilag	53

1. Indledning

Husdyrbruget på Hagensig 10 har en produktionstilladelse i form af en anmeldeafgørelse fra 1. november 2012 til en produktion af 6.229 slagtesvin (28-109 kg).

Ny faglig viden om ammoniak- og lugtemission fra stalde har vist, at der er en større sammenhæng mellem emissionerne og produktionsarealernes størrelser end det årligt antal producerede dyr. Fra 1. august 2017 er Husdyrbrugloven således ændret, så emissionerne beregnes på grundlag af produktionsarealer. Ansøger søger en ny miljøgodkendelse efter de nye regler til nye slagtesvinestalde med tilhørende fodersiloer, foderlade/udlevering og fortank. De eksisterende bygninger rives ned, for at give plads til de nye bygninger.

Der søges om tilladelse til opførelse af enten to traditionelle stalde, eller én stor intellifarm-stald. Med det nye staldanlæg forventes produktionen af slagtesvin årligt at blive på maksimalt 17.723 slagtesvin med en vægt på 30-120 kg. Der søges til flexgruppe "Slagtesvin og Smågrise; 25-49% fast gulv" i både ansøgning og scenarier. Der er søgt til et produktionsareal på 2.880 m² i begge scenarier.

Ansøger har ikke på nuværende tidspunkt lagt sig fast på, hvilken type slagtesvinestald, han ønsker og bygge.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitser modtaget fra Hans Jørgen K. Hansen, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)

Definitioner mv.

Husdyrbrugloven: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (LBK nr. 520 af 01/05/2019)

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (BEK nr. 2225 af 27/11/2021)

Husdyrgodkendelse.dk: Det elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges igennem, som bl.a. beregner udledning - og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Hagensig 10 på Kegsnæs. Husdyrbruget er en konventionel slagtesvineproduktion. Den nuværende tilladte produktion af slagtesvin på husdyrbruget er 6.229 slagtesvin fra 28-109 kg.

Ansøgningen er indsendt for, at få tilladelse til etablering af et nyt staldanlæg til slagtesvin med cirka 4.430 stipladser til slagtesvin, samt opførelse af en ny foderlade med udlevering- og teknikrum, fodersiloer og forbeholder. Den fremtidige maksimale produktion på husdyrbruget forventes, at blive ca. 17.723 slagtesvin fra cirka 30 kg til cirka 120 kg.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger på Kegsnæs i Sønderborg Kommune. Terrænet karakteriseres ved at være lavtliggende, bølget og med dyrkede marker. Det nye anlæg vil ifølge kommuneplanen komme til, at ligge inden for sårbare landskabsudpegninger. For at tilpasse husdyrbrugets fremtidige bygninger med landskabet, vil ansøger lave afskærmende beplantning.

De nye stalde opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bebyggelsesarealer. Staldene vil kunne ligge indenfor et byggefelt på 60 meter x 85 meter.

I forbindelse med udvidelsen rives de eksisterende staldbygninger ned, og i dette område opføres en ny foderlade med udlevering, samt fodersiloer. Det nye staldanlæg vil med to traditionelle stalde, maksimalt blive 9,5 meter i højden, mens en intellifarmstald vil blive 10,7 meter i højden. Staldanlægget vil blive bygget ind i terrænet, hvilket vil gøre, at stalden vil syne lavere. Den eksisterende gyllebeholder vil blive teltoverdækket, og vil få en højde på cirka 8,5 meter over terræn.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenestandene overholdes. Lugtgenestandene er de afstande, et husdyrbrug skal overholde til nærmeste naboer, der ikke har landbrugspligt, samlet bebyggelse samt byzoner og sommerhusområder.

I forhold til øvrige gener ligger husdyrbruget i rimelig afstand af både enkelt beboelser, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer, vil ikke være til gene for naboer pga. typen af kilder og afstande.

Med baggrund i placering og typen af lyskilder, vurderes naboerne ikke og vil kunne blive generet af lysgener fra husdyrbruget.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares overdækket ind til afhentning.

Støv vil primært være forbundet med transporter. Transport til og fra husdyrbruget vil fremadrettet primært ske ved den nuværende indkørsel til stuehuset. Vejene vil blive fejlet efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Ansøger leverer gylle til afgangning på et biogasanlæg.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som de forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof. Kvælstof er en bestanddel af ammoniak.

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kilo kvælstof per hektar per år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvortil der er totaldepositionskrav. Beregningerne viser, at husdyrbruget i begge scenarier påvirker det nærmeste kategori 1 naturområde med 0,0 kg kvælstof per hektar per år, mens det nærmeste kategori 2 naturområde har en totaldeposition på 0,1 kg kvælstof per hektar per år.

Kategori 3 natur er mindre heder og overdrev, samt nogle moser og skove. Det nærmeste kategori 3 område ved husdyrbruget er en mose, der med det ansøgte modtager en merbelastning på op til 6,4 kg N/ha/år. Sønderborg Kommune har den 28. september 2021 besigtiget mosen og fortaget en konkret vurdering af naturtilstanden. Her er det vurderet, at naturområdet ligger i den høje ende i forhold til tålegrænsen for ammoniakdeposition, hvorfor det ansøgte ikke vurderes at ville medføre en tilstandsændring af naturområdet.

Til de øvrige naturtyper er den almindelige betragtning, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof per hektar per år, ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde.

Samlet vurderes det, at ammoniakdeposition til de omkringliggende naturområder, ikke vil kunne medføre en væsentlig negativ påvirkning af naturtyperne.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget efter etableringen af de nye slagtesvinestalde bliver et IE-husdyrbrug, kommer der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at minimere miljøbelastningerne. Et IE-husdyrbrug er omfattet af EU's direktiv fra 2010 om Industrielle Emissioner. Der stilles dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrbrugloven og tilhørende Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, ligesom der også er fastsat såkaldte BAT-konklusioner for IE-husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget lever op til BAT i forhold til ammoniak. BAT i forhold til ammoniak overholdes ved hjælp af teltoverdækning og en endnu ikke fastlagt miljøteknologi, med en ammoniakreduktion på 27,7%.

Der er i ansøgningen redegjort for BAT med hensyn til godt landmandskab, ernæringsmæssig styring, vand, energi, støj, støv, lugt, emissioner fra gødning, forarbejdning af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, ammoniakemission og beregning af N- og P indhold i gødning.

IE-husdyrbrug skal desuden udarbejde et miljøledelsessystem, oplæringsmateriale til ansatte samt en plan for kontrol, reparation og vedligehold.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, hvori der er instrukser for, hvad der skal foretages i forbindelse med uheld med f.eks. olie, kemikalier og gylle eller ved tilfælde af brand. Beredskabsplanen indeholder ligeledes relevante kontaktoplysninger, samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, slukningsmateriel og lignende.

Alternative løsninger og 0-alternativ

I ansøgningsprocessen har ansøger overvejet flere forskellige placeringmuligheder, herunder andre adresser end Hagensig 10. Det er desuden overvejet, om der kan etableres andre ammoniakreducerende teknologier end gyllekøling og teltoverdækning af den eksisterende gyllebeholder, som f.eks. luftrensningsanlæg eller gylleforsuring, samt om der kan etableres et andet staldgulv med mindre ammoniakemission, som f.eks. et delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv. De alternative teknologier er fravalgt af praktiske og økonomiske årsager, og spaltegulv med 50-75 % fast gulv er fravalgt af driftsmæssige årsager, da risikoen for at dyrene afsætter gødning på det faste gulv stiger markant med denne gulvtype.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre med en maksimal produktion på 6.229 slagtesvin 28-109 kg, og at de nedslidte bygningerne bliver stående.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder, og efterfølgende blive rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives husdyrbruget forventede forbrug af naturressourcer, samt husdyrbrugets forventede affaldsproduktion.

Hvor det er relevant efterfølges emnerne af en vurdering af det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

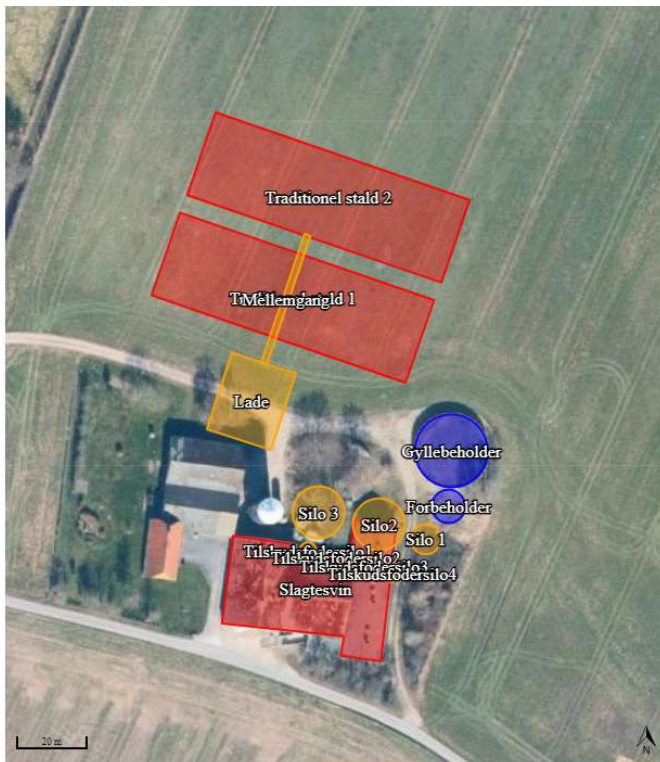
- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Det eksisterende bygningsæt ligger i forbindelse med stuehuset på nordsiden af Hagensig 10. I dag er der slagtesvinsproduktion i de eksisterende stalde øst for stuehuset. Disse stalde er opført i perioden fra 1960-1981 og er nedslidte. Ansøger ønsker i forbindelse med etableringen af det nye staldanlæg, at rive de eksisterende og nedslidte staldbygninger ned.

Området hvor de nuværende stalde ligger, vil efter nedrivning blive anvendt til vendeplads og siloer til foderopbevaring, samt opførelse af en ny foderlade. Den eksisterende ladebygning er ligeledes i dårlig forfatning, og ønskes derfor erstattet af en ny. Den nye ladebygning vil i såfald komme til at rumme foderblandingsanlæg, udleveringsrum, teknik- og personaleforhold. Der vil blive etableret en gang/drivgang mellem foderladen og de nye stalde. Udleveringsrummet og drivgangen vil kun blive benyttet i korte perioder, i forbindelse med modtagelse/udlevering af dyr, og vil blive rengjort efter gældende regler, således at disse ikke medregnes som produktionsareal.

Placeringen af stalde og øvrige anlæg fremgår af nedenstående figur 1 (ansøgnings-skema med traditionelle stalde) og figur 2 (scenarieberegning med intelligifarmstald).

Figur 1: Oversigtskort over nye stalde til slagtesvin, samt øvrigt byggeri (skema 238343).

Figur 2: Oversigtskort over ny intelligfarm-stald til slagtesvin, samt øvrigt byggeri (skema 238485).

3.2 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Produktionsarealerne har været uændrede de seneste 8 år, hvorfor produktionsarealerne er identiske i nudrift og 8 års drift.

Nudrift og 8 års drift

De nuværende produktionsarealer er opmålt af ansøger, og fremgår af bilag 1. Den nuværende tilladte produktion er 6.229 slagtesvin fra 28-109 kg og 1.640 stipladser. I det eksisterende ansøgningsskema til anmeldelsen fra 2012 fremgår der delvis spaltegulv i de eksisterende stalde. Dette stemmer ikke overens med den reelle gulvtype, som er drænet gulv og spalter. Der er valgt drænet gulv og spalter i 8 års driften og nudriften, da dette er worst case i forhold til beregning af ammoniak, og det har desuden ikke nogen betydning i forhold til lugtberegningen.

Produktionsarealerne i nudrift og 8 års drift fremgår af tabel 1, og er identiske i både skema 238343 og scenarie 238485.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Nudrift						
Slagtesvin	1381	Mekanisk ventilation	6 m	(#580077) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	982
8 års drift						
Slagtesvin	1381	Mekanisk ventilation	6 m	(#580078) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	982

Tabel 1: Staldstørrelse, ventilation, dyretype og gulvtype, samt produktionsareal i nudrift og 8 års drift.

Ansøgt drift

Der søges ved begge staldtyper, om et samlet produktionsareal på 2.880 m² med flexgruppe Slagtesvin og smågrise; 25-49% fast gulv.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Traditionel stald 1	2080	Mekanisk ventilation	6 m	(#580079) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	1440
Traditionel stald 2	2080	Mekanisk ventilation	6 m	(#580080) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	1440
Sum						2880

Tabel 2: Stalde, produktionsareal, dyretype, gulvtype og ventilation i ansøgt drift ved traditionelle stalde (skema 238343).

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Intellifarmstald	4144	Mekanisk ventilation	6 m	(#582326) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	2880

Tabel 3: Stalde, produktionsareal, dyretype, gulvtype og ventilation i ansøgt drift ved intellifarm-stald (skema 238485).

Ud over staldene opføres der en ny foderlade med blandt andet foderblande anlæg, udleveringsrum og forrum. Der etableres også en ny forbeholder til afhentning af gylle til biogasanlæg, ligesom der opstilles to store kornsiloer og fire mindre siloer til tilskudsfoeder. Den nuværende blå silo flyttes, så den bliver placeret sammen med de andre.

3.2.1 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

På husdyrbruget er der én gyllebeholder til opbevaring af flydende husdyrgødning. Gyllebeholderen er opført i 1990 og indgår dermed i alle tre drifter. I forbindelse med den ansøgte udvidelse, ønsker ansøger, at etablere en teltoverdækning på den eksisterende beholder.

Den nye forbeholder etableres på maksimalt 400 m³, og med et fast betonlag. Den nye forbeholder vises i Husdyrgodkendelse.dk som opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning.

Gylle fra staldene vil blive pumpet til forbeholderen, hvorfra biogasanlægget vil afhente gyllen. Den afgangssede biomasse vil blive fordelt i en af ansøgers gyllebeholdere. Forbeholderen forventes etableret med ekstra sikkerhed, i form af et overløbsrør til gyllebeholderen.

Teltoverdækningen på gyllebeholderen vil blive etableret med påfyldningsstuds og dykket nedløbsrør til brug ved levering af afgasset biomasse fra biogasanlægget.

Af tabel 3 fremgår husdyrbrugets opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning. Oplysningerne er identiske i begge scenarier.

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder	Flydende				368
Forbeholder	Flydende				77
Nudrift					
Gyllebeholder	Flydende				368
8 års drift					
Gyllebeholder	Flydende				368
Opbevaringslagre med miljøteknologi					
Lagernavn	Beskrivelse af miljøteknologi			NH ₃ -N effekt (%)	
Ansøgt drift					
Gyllebeholder	Telt?			50,0	
Forbeholder	Fast låg			50,0	
Nudrift - Ingen data					
8 års drift - Ingen data					

Tabel 1. Opbevaringsanlæg, lagertype og areal i m², samt beskrivelse af miljøteknologi og ammoniakreduktionseffekt.

De nye stalde bliver etableret med træk og slip-gyllesystem, og gyllen vil blive udsluset én gang om ugen forud for afhentning af gylle til biogasanlæg. Der vil udelukkende ske omrøring af gyllen i forbindelse med udbringning i vækstsæsonen.

Der forventes en maksimal fremtidig produktion på op til 17.723 slagtesvin, cirka 30-120 kg. Bilag 5 er en kapacitetsberegning, hvori alle ansøgers bedrifter fremgår. Resultatet af beregningen er, at der med den nuværende opbevaring mangler en kapacitet på ca. 8.200 m³. Ansøger har tidligere lavet en forespørgsel til kommunen omkring alternative placeringer af to nye gyllebeholdere. Derudover er der også mulighed for at tegne kontrakter på leje af opbevaringskapacitet. Ansøger ønsker ikke mere opbevaringskapacitet på Hagensig 10, idet området i forvejen er påvirket af en del gylletransporter, hvorfor der er søgt alternativer, der ligger tættere på udbringningsarealerne og hensigtsmæssig i forhold til naboer og landskabet. Når ansøger indsender byggeansøgning til staldene, vil der blive fremsendt en ny redegørelse for en tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrbruget.

3.2.2 Drift af anlægget

Det er ejer og dennes ansatte, der står for driften i staldene og foderanlægget på husdyrbruget. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men det kan derudover nævnes følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Der registreres dyr i CHR
- Der registreres antal dyr bortskaffet til DAKA og dyr sendt til slagting (svineflyttedatabasen)
- Der føres E-kontrol
- Der er gyllebeholderkontrol af gyllebeholder via beholderkontrolordningen
- Før pumpning af gylle fra fortank bliver det tjekket, om der er plads til mere gylle i gyllebeholderen
- Gyllepumpning til gyllevogn/lastbil sker med automatisk afbrydning ved fuld tank samt returløbsrør
- Der føres journal over medicinforbrug
- Der gennemføres kontrol af elinstallationerne af autoriseret el-installatør hvert 5. år
- Pulverslukkere tjekkes og/eller udskiftes efter behov
- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet

- Der udarbejdes mark- og gødningsplaner
- Der føres sprøjtejournal

3.3 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Ansøgningen omhandler en miljøgodkendelse til etablering af nyt staldanlæg til slagtesvin, samt en ny foderlade med foderblandeanlæg, forrum og udlevering, samt opførelse af nye fodersiloer og en forbeholder.

For at lave plads til det nye anlæg, vil det eksisterende staldanlæg og foderlade blive revet ned. Bygningerne er ikke fredede eller bevaringsværdige bygninger jf. Sønderborg Kommune. Forud for nedrivningen vil der blive søgt nedrivningstilladelse, og i anmeldelsen vil der blive redegjort for bortskaffelse af nedrivningsaffaldet.

I forbindelse med udvidelsen af slagtesvineproduktionen, vil der blive opsat fire nye fodersiloer på hver 40 tons og to siloer til tilskudsfoder, alle med en maksimal højde, svarende til den eksisterende blå silo. Den nuværende blå silo flyttes hen i nærheden af den eksisterende gyllebeholder (Silo 1 på kortet), og opføres på betonfundament. Fodersiloerne forventes at blive gråhvide glasfibersiloer eller ufarvede stålsiloer.

Staldene forventes etableret i grå sandwichpaneler, betonelementer eller søstenselementer med grå gavl, i stil med de eksisterende slagtesvinestalde på Bredsten 4. Staldene vil blive opført med en maksimal højde på 10,7 meter til kip, og med ventilationsafkast i kip eller længere nede på tagfladen.

Den eksisterende gyllebeholder vil blive overdækket med en teltdug i grå pvc-plast med en cirka 20 graders hældning, og teltop i cirka 8,5 meters højde over terræn. Forbeholderen med overløb til gyllebeholder forventes at komme op i cirka 3-4 meters højde over terræn.

Placering af stalde og øvrige anlæg fremgår af figur 1 og 2.

3.4 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger har ud over slagtesvineproduktionen på Hagensig 10, også slagtesvin på Bredsten 4 og smågriseproduktion på Midtkobbel 1. Alle tre bedrifter har deres egne foderanlæg og gylleopbevaringsanlæg, og drives uafhængig af hinanden.

3.5 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

3.5.1 Landskab

Husdyrbruget ligger midt på halvøen Kegnæs i Sønderborg Kommune. Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder.

I Sønderborg Kommunes landskabskarakteranalyse, er Kegnæs beskrevet på følgende måde:

De bærende karaktertræk i form af et overvejende lavtliggende bølget terræn, dyrkede marker i varierende markstørrelser, der indrammes eller afgrænses af 1-rækkede hegn på de gamle diger eller de mange ekstensivt dyrkede strandenge og overdrev langs kysten og midt i den nordlige del af området, er tydelige i hele karakterområdet. Den enkle bebyggelsesstruktur af de to feriebebyggelser på sydvestkysten og de isolerede spredte gårde i landskabet, er i kombination med hegn, enge, moser, terræn og kysten med til at gøre landskabet særligt karakteristisk.

Landskabets kulturbetingede oprindelse i landboreformerne afspejles tydeligt i de strukturer, der præger både landbrugsdriften og bebyggelsen.

Arealanvendelsen er ligeledes en tydelig afspejling af naturgrundlaget, idet den lerholdige, frugtbare jord er udnyttet til landbrug og de mange lavbundsarealer er holdt ekstensive i form af eng, mose, overdrev, strandeng og lidt skov og krat. Feriebebyggelse er opstået ved de små bebyggelser, hvor der er adgang til en sandet strandbred.

Ifølge kortmaterialet på Plandata³ ligger husdyrbruget inden for udpegningen

- Større værdifuldt landbrugsområde
- Bevaringsværdige landskaber/værdifulde landskaber
- Større sammenhængende landskaber
- Kystnærhedszonen

Ifølge Sønderborg Kommunes retningslinjer i kommuneplan 2019-2031 gælder følgende retningslinjer for "Særligt værdifuldt landbrugsområde", "Større sammenhængende landskaber" og "Bevaringsværdige landskaber/værdifulde landskaber":

Særligt værdifulde landbrugsområder

Når landbrugsjord inddrages til andre formål end jordbrug, skal det dokumenteres, at der er taget de størst mulige hensyn til landbruget. Arealudlæg til andre formål end jordbrug kræver en planlægningsmæssig og funktionel begrundelse.

Større sammenhængende landskaber

I de større sammenhængende landskaber skal landskabets visuelle og landskabelige sammenhæng sikres. De større sammenhængende landskaber skal i udgangspunktet friholdes for nye større tekniske anlæg og større byggerier, der slører landskabssammenhængene.

Der må ikke etableres nyt byggeri eller anlæg som har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne eller forringer mulighederne for at forbedre landskaberne

Hvis etablering af større byggerier og tekniske anlæg er nødvendig, skal de placeres og udformes på en sådan måde, at de påvirker landskabet mindst muligt og tilgodeser værdierne i landskabet. Det gælder også udbygning og afgrænsning af byer.

De større sammenhængende landskaber skal så vidt muligt friholdes fra stærkt lys fra permanent lysende eller belyste anlæg for at sikre imod visuel forstyrrelse fra lysforurening.

Bevaringsværdige landskaber/værdifulde landskaber

I de værdifulde landskaber skal hensynet til landskabet vægtes højt.

De værdifulde landskaber skal friholdes for ny spredt bebyggelse, større tekniske anlæg, byudvikling, anlægsarbejder og større beplantninger, der forringer landskabets bevaringsværdige karakter og oplevelsesværdier.

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

Nødvendigt nyt byggeri og anlæg skal placeres og udformes så der tages mest muligt hensyn til landskabets karakter, identitetsgivende træk og landskabsoplevelse, herunder skala, udsigts- og indsigtsforhold, visuelle sammenhænge samt eksisterende bevoksnings- og bebyggelsesstrukturer.

Større nødvendige bygninger og anlæg, herunder landbrugsbygninger skal så vidt muligt placeres i tilknytning til eksisterende bygninger. Det kan være nødvendigt at etablere en afskærmende beplantning.

Etablering af afskærmende beplantning, skal tilpasses bevoksningsstrukturen i det aktuelle område. Bevoksningsstrukturen er beskrevet i landskabsanalysens under det enkelte karakterområde.

Retningslinjen er ikke gældende i områder, som ved lokalplan er udlagt til byformål eller havneanlæg.

Husdyrbruget på Hagensig 10 ligger åbent i landskabet, når den ses fra Nørre Landevej, se bilag 2. Når ejendommen ses fra Nørre Landevej, bliver den delvis sløret af den mørke skovbaggrund samt den eksisterende beplantning på ejendommens østside.

Størstedelen af de eksisterende bygninger rives ned i forbindelse med projektet, således at ejendommen ikke kommer til at fremstå forfalden.

Gyllebeholderen er etableret i betonelementer. Som beskrevet vil teltoverdækningen blive etableret i lys grå pvc-dug, mens den nye forbeholder etableres med et fladt betonlag. De nye slagtesvinestalde forventes, at blive etableret i grålige farver og i ikke-reflekterende materialer. De nye stalde opføres i betonelementer/søstenselementer og med gråt fibercementtag. De nye stalde har en forventet højde på maksimalt 10,7 meter i kip.

Den eksisterende blå silo flyttes, og de nye siloer bliver enten gråhvide glasfibersiloer eller ufarvede stålsiloer.

Vurdering af landskab

I forhold til udpegningen af "Særligt værdifulde landbrugsområder" må etablering af stalde og opbevaringsanlæg betragtes som jordbrugsformål, og vil derfor ikke være i strid med udpegningen.

Det fremgår af retningslinjerne for "Større sammenhængende landskaber", at anlæg skal være nødvendige og placeres og udformes på en sådan måde, at de påvirker landskabet mindst muligt. I kapitel 3.19 er projektets erhvervsmæssig nødvendighed beskrevet. Udvidelsen vurderes at være erhvervsmæssig nødvendigt, og det vurderes at de nye landbrugsbygninger (foderlade, siloer og staldanlæg) ligger i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer. Det vurderes endvidere, at husdyrbrugets bebyggelses- og færdselsareal fremadrettet vil fremstå som en samlet helhed.

For at afskærme det ønskede staldanlæg, er ansøger indstillet på at etablere en læhegnsbeplantning rundt om staldene.

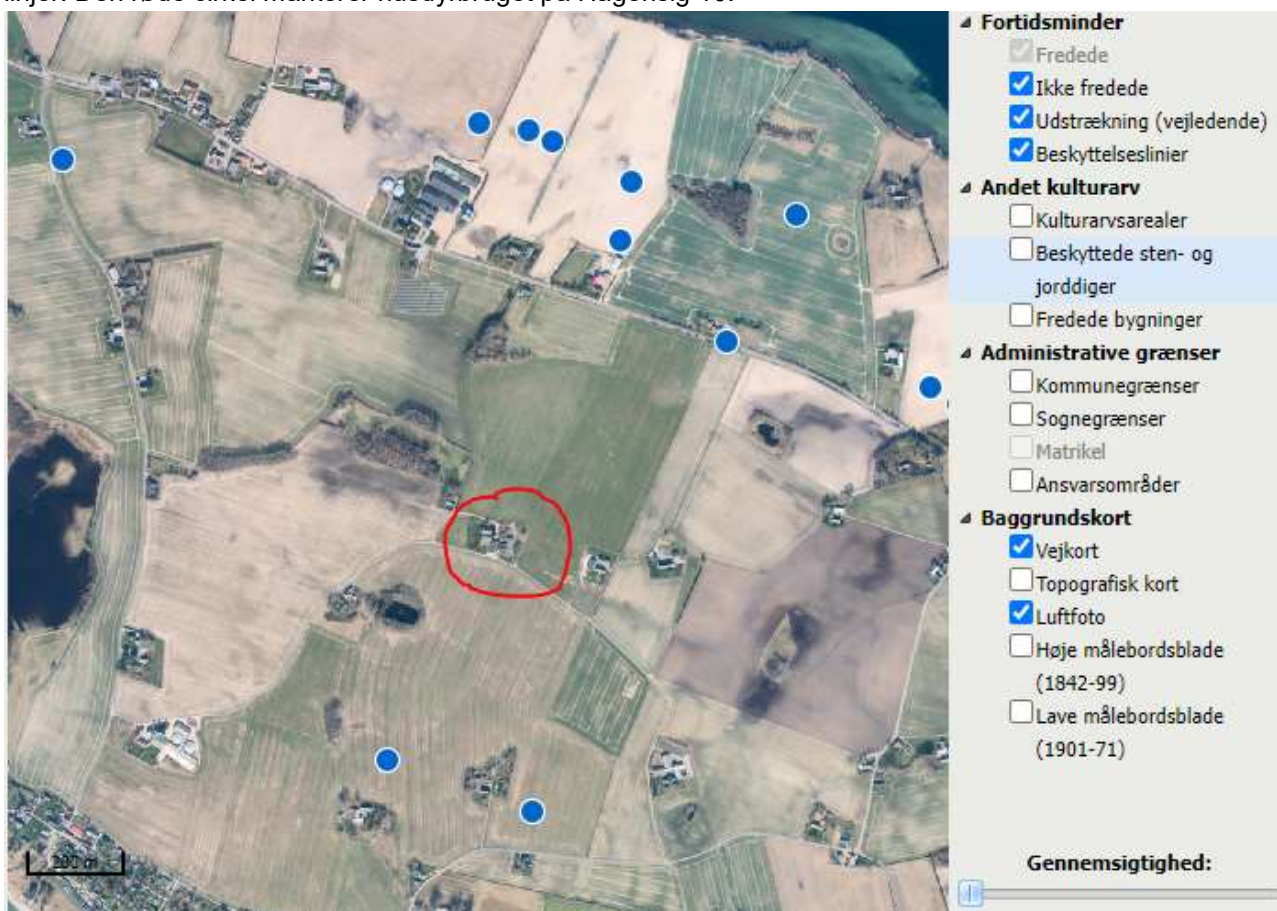
Husdyrbruget ligger indenfor udpegningen "Større sammenhængende landskaber" og "Bevaringsværdige landskaber/værdifulde landskaber", men der bygges i tilknytning til de eksisterende bebyggelsesarealer og byggeriet indpasses i landskabet og med beplantning, hvorfor det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning og oplevelse af landskabet, og dermed heller ikke være i strid med formålet med udpegningerne.

3.5.2 Kulturarv

Ifølge Slots- og Kulturarvsstyrelsens hjemmeside er der ikke fundet fortidsminder i umiddelbar nærhed af husdyrbruget. De nærmeste registrerede fortidsminder er cirka 500 meter fra husdyrbruget. På kortudsnittet herunder er "ikke fredede fund og fortidsminder" angivet med en blå markering.

Det nærmeste ikke-fredede fund er en sløjfet rundhøj (dateret 250.000 f.kr-1.066 e. kr.).

Der er således heller ingen fortidsminder i nærheden af husdyrbruget, der afkaster fortidsmindebeskyttelseslinjer. Den røde cirkel markerer husdyrbruget på Hagensig 10.

Figur 4: Fund og fortidsminder i nærheden af Hagensig 10. Kilde: <https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/>

Vurdering af kulturarv

I området hvor det nye staldanlæg, foderladen og siloer ønskes etableret, er der ikke registreret fund eller fortidsminder (se figur 4). Dette er dog ikke ensbetydende med, at der ikke kan stødes på fund og fortidsminder i forbindelse med de nye byggerier. I forbindelse med anlægsarbejdet vil der være fokus på, at udgravningen skal stoppes og Museum Sønderjylland kontaktes, hvis der stødes på fortidsminder.

Ud fra ovenstående vurderes det, at det nye staldanlæg og de øvrige ansøgte forhold ikke vil påvirke områdets kulturarv negativt.

3.5.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentlig påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i det efterfølgende punkt, overholdes alle afstandskrav.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i flere sager afgjort, at værditab som følge af godkendelse af husdyrbrug efter nævnets opfattelse ikke er et hensyn, der skal indgå i vurderingen af en ansøgning efter Husdyrbrugloven.

Vurdering af materielle goder

Med cirka 50 meter fra nærmeste stald/anlæg på husdyrbruget til nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt samt overholdelse af lugtgenafstande (se punkt 3.7), vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt. Forholdet til kulturarven er beskrevet og vurderet under punkt 3.4.2.

3.5.4 Afstandskrav

Husdyrbruglovens §6 og §8 fastsætter krav til minimumsafstande fra husdyrbruget til omgivelserne. Afstandskravene jf. Husdyrbruglovens §6 overholdes, idet husdyrbruget ligger mere end 50 meter fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrlovens §8 vist:

Type	Afstandskrav i meter	Mindste afstand jf. husdyrgodkendelse.dk	Stald/anlæg nærmest afstandsmarkøren	Angivet i skema
Vandløb og søer over 100 kvm	15	109	Traditionel stald 2	238343
Offentlig vej og privat fællesvej	15	47	Traditionel stald 1	238343
Beboelse på samme ejendom	15	29	Lade	238343 238485
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 1 km	-	238343 238485
Vandforsyningsanlæg (ikke almen)	25	705	Intellifarm-stald	238485
Naboskel	30	144	Gyllebeholder	238343 238485
Nabobeboelse	50	54	Traditionel stald 1	238343
Vandforsyning (almen)	50	937	Intellifarm-stald	238485

Tabel 4: Afstandskrav jf. Husdyrbruglovens §8, mindste afstand og angivelse af nærmeste stald/anlæg, samt skema nr.

Vurdering af afstandskrav

Husdyrgodkendelse.dk måler fra den driftsbygning/anlæg, staldbygning og gødningslager der ligger tætteste på de udpegede afstandsmarkører. Med ovenstående tabel 4 fremgår det, at alle afstandskrav er overholdt, for de ansøgte scenarier.

3.5.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Det eksisterende og fremtidige anlæg ligger uden for alle bygge- og beskyttelseslinjer (sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer samt skov- og kirkebyggelinjer).

Vurdering af byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Da det ansøgte ikke ligger indenfor bygge- og beskyttelseslinjer, er der ikke foretaget yderligere vurderinger heraf.

3.5.6 Jordarealer og jordbund

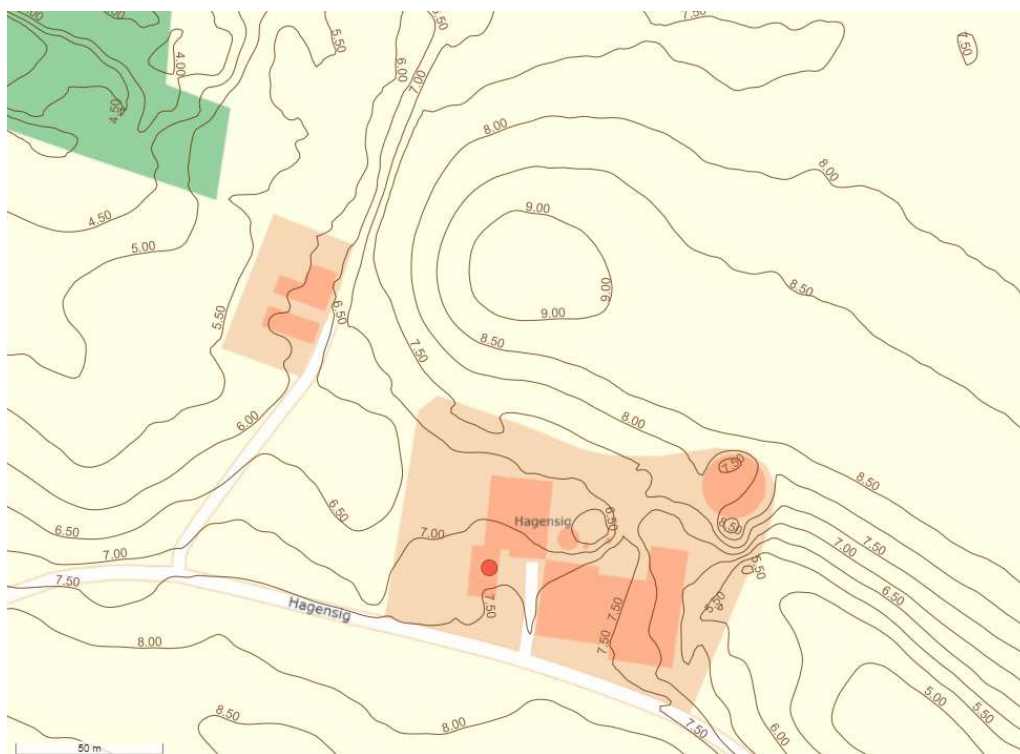
Alle stalde, kanaler, gyllerør, forbeholder og gyllebeholderen er/bliver lavet i tætte og stabile materialer.

Der er ikke registreret jordforureninger på husdyrbruget. Husdyrbruget ligger uden for kortlagte råstofgrave-områder (råstofplan 2020). Der er desuden ikke anvendt slagter på husdyrbruget. Jordbundstypen i området er angivet som sandblandet lerjord. De nye arealer, der inddrages til stald er i dag dyrket landbrugsarealer.

Siloerne og den nye foderlade vil blive opført i det område, hvor der på nuværende tidspunkt er slagtesvine-stald.

Arealet hvor de nye bygninger skal etableres er kupæret, se nedenstående figur.

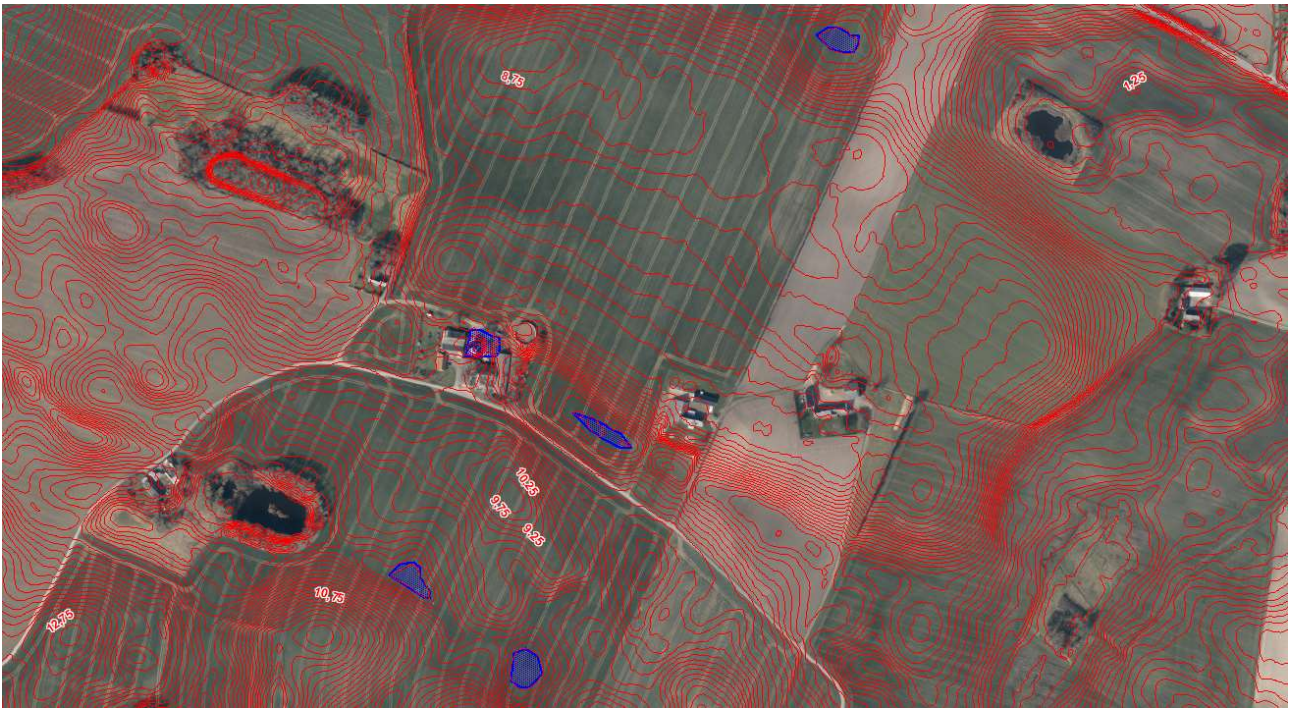
Det bliver nødvendigt med en terrænudligning ved det nye staldanlæg. De nye stalde forventes etableret i kote cirka 7,5.

Figur 3: 0,5 meter højdekurver i området på og omkring husdyrbruget Hagensig 10. Kilde <https://sdfikort.dk/spatialmap?>

Hvis det viser sig, at der bliver behov for opfyld under den nye stald, og det vælges at benyttes nedknust bygningsaffald eller slagter, vil der blive ansøgt om tilladelse hertil.

Overskudsjord fra byggeriet vil blive spredt ud på marken eller i eventuelle lavninger i marken i en højde på maksimal 0,5 meter. Inden arbejdet påbegyndes anmeldes aktiviteten til kommunen. Ansøger har udpeget nedenstående lavninger, hvor der ønskes terrænreguleret med den uforurenede overskudsjord, hvilket forventes at give en landbrugsmæssig forbedret drift af arealerne.

Figur 4: De blå markeringer er områder ansøger ønsker at benytte til overskudsjord.

Forbedring af landbrugsjorden opnås i overvejende grad, ved at hæve våde lavninger. Nedenstående kort-udsnit (figur 5) viser, i hvor høj grad der samles vand ved en given vandmængde.

Figur 5: KAMP kort viser lavninger i området omkring husdyrbruget. Kilde: <https://kamp.miljoportal.dk/nedboer/blue-spot?value=20%2C90>

Vurdering af jordarealer og jordbund

Da alle eksisterende og fremtidige stalde og anlæg udføres i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift, kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

Udbringning af overskudsjord jf. placeringerne i figur 5, vurderes at give en forbedret landbrugsdrift på areaerne, da de våde lavninger hæves. Terrænreguleringerne vurderes ikke, at ville påvirke levedemulighederne for flora og fauna, da lavningerne i dag er dyrkningsflade. Overskudsjord fra udgravningen til de nye stalde forventes lagt i lavninger på markarealer i en højde af maksimalt 0,5 m.

Hvis der bliver benyttet slagter bliver det udlagt i overensstemmelse med særskilt tilladelse.

3.6 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8 års drift samt eventuelle oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre er identisk i ansøgningskemaet og scenarioskemaet, og fremgår af tabel 5 nedenfor.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3956,3	89,0	4045,3
Nudrift	2258,6	147,1	2405,7
8 års-drift	2258,6	147,1	2405,7

Tabel 5: Ammoniakemissionen fra stalde og lagre, samt samlet for hele husdyrbruget.

Tabel 6 nedenfor viser meremissionen i forhold til nudriften og 8 års driften. Tallene er identiske i begge skemaer.

Samlet emission: 4045,3 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (8 års-drift): 1639,6 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (nudrift): 1639,6 (kg NH ₃ -N/år)
---	---	---

Tabel 6: Samlet emission, samt meremission i forhold til 8 års driften og nudriften.

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur, og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 7.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ⁴ (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. totaldeposition (stald og læger) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 1.000-2.500 m		

Tabel 7: Beskyttelsesniveauer for kategori 1-, 2- og 3 natur.

⁴ Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1986 af 27/10/2021

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
11, Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	3,7	3,7	4,3
10, Sø	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	4,0	4,0	4,7
9, K3, Mose Midt.	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
8, §3, Eng	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,6
7, §3, Sø	Kategori 3	Ansøger	0	V	-0,3	-0,3	0,4
6, K3, Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,5
5, K3, Mose, Hartso	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,2
4, K3, Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	5,0	5,0	6,0
3, K3, Overdrev ved Holmkobbøl	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
2, K2, Overdrev ved Østerby	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
1, K1, Overdrev ved Sønderkov	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0

Table 8: Mer- og totaldepositioner til naturområder ved etablering af traditionelle stalde (ansøgningsskema 238343).

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
11, Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	4,0	4,0	4,6
10, Sø	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	4,3	4,3	5,0
9, K3, Mose Midt.	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
8, §3, Eng	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,6
7, §3, Sø	Kategori 3	Ansøger	0	V	-0,3	-0,3	0,4
6, K3, Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,5
5, K3, Mose, Hartsø	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,2
4, K3, Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	5,3	5,3	6,3
3, K3, Overdrev ved Holmkobbøl	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
2, K2, Overdrev ved Østerby	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
1, K1, Overdrev ved Sønderskov	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0

Tabel 9: Mer- og totaldepositioner til naturområder ved etablering af intellifarm-stald (ansøgerscenarie 238485).

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et skovareal med stilkege-krat i Natura 2000 habitatområdet "Sønderskoven og Lambjerg Indtægt", som ligger godt 5 km nordvest for husdyrbruget.

Da der er mere end 4 km til nærmeste kategori 1 natur, er det ikke vurderet, om der er andre husdyrbrug der påvirker kategori 1 naturen, idet Husdyrgodkendelse.dk ikke beregner deposition til punkter længere væk end 4 km. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav på 0,2 - 0,7 kg N/ha/år til kategori 1 natur er således overholdt i begge scenarier.

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturareal er jf. husdyrgodkendelse.dk et overdrev ca. 1,3 km sydvest for husdyrbruget ved Østerby. Derudover ligger der et kategori 2 overdrev i området ved Kegnæs fyr.

Den beregnede maksimale ammoniak emission for begge scenarier i husdyrgodkendelse.dk er 0,1 kg N/ha/år i totaldeposition. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes således i begge scenarier.

Kategori 3 natur og § 3 områder

Det nærmeste kategori 3 naturområder er en mose ca. 170 m vest for staldene. Sønderborg Kommune har den 28/9-2021 besigtiget mosen og beskriver mosen således:

Den østlige del af mosen er besigtiget i forbindelse med forespørgsel om udvidelse af husdyrbrug på Hagensig 10. Mosen var på besigtigelsestidspunktet helt tør, men sæsonen er i det hele taget usædvanligt tør. Området er forholdsvist mørkt som følge af skygge fra store elletræer og ask.

På det foreliggende grundlag vurderer jeg stadig, at området er beskyttet som mose. På baggrund af artslisten og strukturen vurderer jeg, at området ligger i den høje ende i forhold til tålegrænsen for ammoniakdeposition og jeg vurderer derfor at ansøger kan arbejde videre med projektet.

Artsliste: Rødel, hvidtjørn, stor nælde, ask, kvalkved, hindbær, brombær.

Nedenfor ses den beregnede totalbelastning til området:

	Merbelastning	Total (worst case)	Baggrundsbelastning 2018-2020 ⁵	I alt
4, K3 Mose	5,3 kg N/ha/år**	6,3 kg N/ha/år**	11,5 kg N/ha/år	17,8 kg N/ha/år
10, Sø	4,3 kg N/ha/år**	5,0 kg N/ha/år**	11,5 kg N/ha/år	16,5 kg N/ha/år
11, Eng	4 kg N/ha/år**	4,6 kg N/ha/år**	11,5 kg N/ha/år	16,1 kg N/ha/år

Tabel 10: Totalbelastning til naturområdet øst for husdyrbruget *traditionelle stalde **intelligfarm-stald

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	¹ sure overdrev 10-15, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	8-20	grå klit og grønsværklit 8-15, øvrig klit 10-20
Hede	10-20	der kan være klit kortlagt som § 3 hede
Fersk eng	15-25	^{1,2}
Strandeng	30-40	^{1,2}
Mose (og kær)	5-30	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavn timer 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-30
Løvskov	10-20	Skovbevoksede tørvemoser 10-15
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland / hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig. Dette vil primært gælde engarealer og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 11: Tålegrænser for terrestriske naturtyper. Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. Kilde: DCE under Aarhus Universitet.

Ud over det ovenfor beskrevne naturpunkt, er der desuden foretaget depositionsregninger til de øvrige kategori 3 naturområder i nærheden af husdyrbruget. De øvrige kategori 3 naturområder modtager maksimalt en merdeposition på 0,2 kg N/ha/år.

De nærmeste §3 registrerede naturområder som er områder med enge og søer, modtager en merdeposition mellem -0,3 kg N/ha/år og 4,3 kg N/ha/år.

⁵ Ifølge klagenævnets praksis skal der ved vurderingen benyttes et 3-års gennemsnittet for ammoniakdepositionen

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

En merdeposition på 5,4 kg N/ha/år til mosen vest for husdyrbruget, og merdepositioner på maksimalt 4,3 kg N/ha/år for §3 naturområderne, vurderes ikke at medføre en væsentligt negativ påvirkning af området, da tålegrænsen ikke er overskredet.

3.7 Biologisk mangfoldighed og biodiversitet (F4, F1c)

I dette afsnit, er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der er beskrevet, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund.

FN definerer biodiversitet som: *"Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer."* Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, f.eks. hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Ammoniakpåvirkning af naturtyper, er beskrevet i det foregående afsnit. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuelle påvirkninger heraf.

Både det eksisterende husdyrbrug og de nye stalde ligger uden for områder, der er udpeget som økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser. De nærmeste udpegninger fremgår af nedenstående kortudsnit.

Figur 6: Kort over økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser. Kilde: <https://kort.plandata.dk/spatialmap?>

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁶ fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁷. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Sønderborg Kommune har desuden selv registreringer over Bilag IV-arter, af de interne kort fremgår det, at der er registreret stor vandsalamander i området omkring husdyrbruget.

Dansk navn	Videnskabeligt artsnavn	Kilde
Pattedyr		
Sydflagermus	Eptesicus serotinus	DMU
Dværgflagermus	Pipistrellus pygmaeus	DMU, Miljøportalen
Vandflagermus	Myotis daubentonii	DMU, Miljøportalen
Langøret flagermus	Plecotus auritus	DMU,
Padder		
Stor vandsalamander	Triturus cristatus	DMU, DCE, Miljøportalen, Sønderborg Kommune
Løvfrø	Hyla arborea	DMU, DCE
Spidssnudet frø	Rana arvalis	DMU
Butsnudet frø	Rana temporaria	DCE
Krybdyr		
Markfirben	Lacerta agilis	DMU, DCE

Tabel 12: Mulige Bilag IV-arter i nærheden af husdyrbruget.

Ifølge kortene på Danmarks Miljøportal over registrerede bilag IV-arter, er der i 2009 registreret stor og lille vandsalamander samt Butsnudet frø inden for 1 kilometer fra husdyrbruget.

Gamle bygninger og træer kan fungere som dagskul og overvintringssteder for flagermus. Ansøger har ikke kendskab til at der lever flagermus i de eksisterende slagtesvinestalde og laden der ønskes nedrevet. Ansøger har bl.a. ikke fundet ekskrementer eller andre tegn på ud-/indflyvningsaktivitet.

Vurdering af biologisk mangfoldighed og biodiversitet

Den generelle vurdering er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt §3 beskyttet naturareal. Ammoniak er så vidt vides, ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter. Den største effekt af ammoniakdepositionen vil være risiko for tilgroning af lysåbne naturarealer.

Den nærtliggende kategori 3 mose, samt §3 enge og søer modtager en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år. Mosen er vurderet til, på baggrund af artslisten og strukturen, at ligge i den høje ende af tålegrænsen (15-30 kg N/ha/år), hvorfor ammoniak til naturområdet ikke vurderes, at kunne påvirke bilag IV-arternes eller andre arters yngle- eller levesteder negativt. Det samme gør sig gældende for §3 naturområderne.

⁶ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁷ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Den eksisterende slagtesvinestald og lade fjernes, og disse bygninger vurderes på baggrund af manglende aktivitet, ikke at være tilholdssted for flagermus. Der fjernes ikke ældre beplantning, stenbunker og jorddiger som vurderes at kunne være mulige opholdssteder for bilag IV-arter. Det vurderes samlet, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning, samt anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

3.8 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)

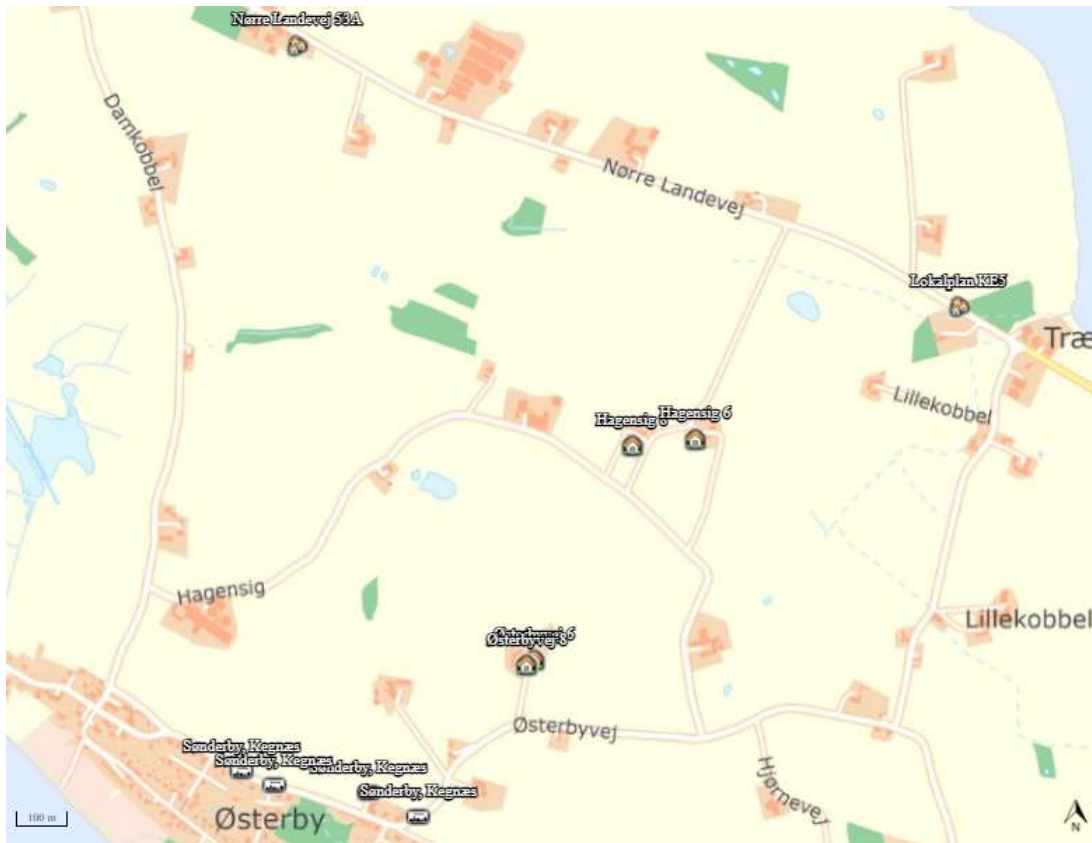
Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 238343 og 238485 i Husdyrgodkendelse.dk, og fremgår af figur 7.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt eller samlet bebyggelse, idet der ikke ligger andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N/år inden for 100 meter fra nærmeste naboer, eller 300 meter fra nærmeste samlede bebyggelse.

Der er kumulation med ét andet husdyrbrug inden for 300 meter til sommerhusområdet ved Østerby.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Hagensig 8, mens den samlede bebyggelse udløses af Nørre Landevej 53A og nærmeste sommerhus-/byzoneområde er området ved Sønderby.

Den samlede bebyggelse ligger nærmere husdyrbruget end nærmeste lokalplanlagte område "lokalplan KE5". Dette område er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.

Figur 7: Nærmeste nabo, samlede bebyggelse og byzone.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits-afstand	Genekriterie overholdt
Hagensig 6 🏠	0	NY	296,7	296,7	368,6	Ja
Hagensig 8 🏠	0	NY	296,7	237,4	254,6	Ja
Østerbyvej 6 🏠	0	NY	296,7	237,4	618,9	Ja
Østerbyvej 8 🏠	0	NY	296,7	237,4	629,7	Ja
Lokalplan KE5 🏠	0	NY	599,8	599,8	925,8	Ja
Nørre Landevej 53A 🏠	0	NY	599,8	599,8	887,3	Ja
Sønderby, Kegnæs 🏠	0	NY	780,3	741,2	979,8	Ja
Sønderby, Kegnæs 🏠	1	NY	780,3	815,4	1060,5	Ja
Sønderby, Kegnæs 🏠	0	NY	780,3	741,2	994,4	Ja
Sønderby, Kegnæs 🏠	1	NY	780,3	815,4	1075,6	Ja

Konsekvenszone: 928 m

Tabel 13: Beregning af luftgeneafstande til nærmeste naboer, samlet bebyggelse og byzone (skema 238343, traditionelle stalde).

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Hagensig 6 	0	NY	296,7	296,7	372	Ja
Hagensig 8 	0	NY	296,7	237,4	260,4	Ja
Østerbyvej 6 	0	NY	296,7	237,4	629,9	Ja
Østerbyvej 8 	0	NY	296,7	237,4	640,7	Ja
Lokalplan KE5 	0	NY	599,8	599,8	923,4	Ja
Nørre Landevej 53A 	0	NY	599,8	599,8	878,7	Ja
Sønderby, Kegnæs 	0	NY	780,3	741,2	990,3	Ja
Sønderby, Kegnæs 	1	NY	780,3	815,4	1070,1	Ja
Sønderby, Kegnæs 	0	NY	780,3	741,2	1005,2	Ja
Sønderby, Kegnæs 	1	NY	780,3	815,4	1084,8	Ja

Konsekvenszone: 928 m

Tabel 14: Beregning af lugtgeneafstande til nærmeste naboer, samlet bebyggelse og byzone (skema 238485, intelligfarmstald).

Geneniveauerne for lugt beregnes efter Miljøstyrelsens lugtmodel i odour units (OU_E) og efter FMK-modellen i lugtenheder (LE). Geneniveauerne må maksimalt være 5 OU_E pr. m³ og 1 LE pr. m³ til områder, der ifølge kommuneplanens rammedel er udlagt til eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde, 7 OU_E pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt 15 OU_E pr. m³ og 10 LE pr. m³ til enkelt beboelser uden landbrugspligt.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gødningslagre, såsom gyllebeholderen. Fra gyllebeholderen kan der være lugt afgivelse især i forbindelse med omrøring og pumpning. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen.

Der er generelle regler i Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen⁸ for udbringning af gylle op til byzoneområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 meter fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Vurdering af lugtemission

Lugt opfattes forskelligt fra person til person. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Lugt fra f.eks. gyllebeholdere indgår ikke i lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk.

Da alle lugtgeneafstande overholdes, vurderes det ansøgte ikke, at ville medføre væsentligt lugtgener i forhold til nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt, samlet bebyggelse eller sommerhusområde/byzone.

⁸ Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning, BEK nr. 1142 af 10/07/2022

3.9 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

I de efterfølgende underafsnit beskrives de potentielle gener fra husdyrbruget i form af støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Husdyrbruget på Hagensig 10 vurderes generelt set, at ligge godt placeret i forhold til omkringboende, dog skal der tages et vist hensyn til naboerne på Hagensig 6, 8 og 12.

Der er som tidligere nævnt kun godt 50 meter fra den nærmeste af de nye stalde (skema 238343) til nabobeboelsen på Hagensig 12.

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og husdyrgødningen. Det er ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

Af bilag 3 fremgår placeringen af de forventede mulige gener i forbindelse med husdyrbrugets drift.

3.9.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

De største støjgener forventes at ville forekomme i forbindelse med ventilation, gylleomrøring og -pumpning, samt ved transport af dyr, foder og gylle. Med den nuværende drift blæses foderet i siloerne, hvilket støjer en del. I forbindelse med etablering af det nye anlæg vil der blive etableret en fodergrav, hvor foderet tippes ned i. I den nye foderlade vil blandeanlægget blive etableret. Bygningen bliver isoleret, hvorfor støj herfra vil være begrænset. Foderet vil fra foderladen til stalden blive transporteret med et transportanlæg.

Alle stationære pumper vil blive støjsvage elektriske pumper. Gyllebeholderen tømmes med gyllevogn med læsserkran, der er udstyret med en støjsvag pumpe.

Støjen fra ventilationen i de nye staldanlæg afhænger af, hvilken stald der etableres. Forskellen mellem de traditionelle, let-stalde og intellifarm-staldene er kiphøjden, og derved ventilationsafkastets højde. Der vil kunne forekomme lyde fra dyr og aktiviteter i stalden gennem ventilationerne.

I forbindelse med udvidelsen, vil ansøger primært benytte den østlige indkørsel. Transporterne vil derved blive reduceret væsentlig i forhold til naboen på Hagensig 12.

Ansøger oplyser, at der har været indkommet klager fra naboen på Hagensig 12 over støj fra den nuværende kornblæser. I forbindelse med den ansøgte udvidelse vil brugen af kornblæseren ophøre.

Vurdering af støj

Støj fra husdyrbruget vurderes med det ansøgte ikke at være af et omfang, det medfører væsentlige gener for de omkringboende. Vurdering af støj i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.9.6.

Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes, og det foreslås, at der med godkendelsen af husdyrbruget, fastsættes vilkår for støj i overensstemmelse med Miljøstyrelsens støjvejledninger.

3.9.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget, og internt på husdyrbruget. Kilderne til rystelser og vibrationer vil primært være forbundet med transporter, samt ved afhentning og levering af gylle, samt ved aflæsning af foder. Derudover kan der forekomme rystelser og vibrationer ved kørsel med traktor og redskaber i forbindelse med markdriften.

Vurdering af rystelser og vibrationer

Den normale drift på husdyrbruget, vurderes ikke at medføre rystelser og vibrationer udenfor selve husdyrbruget. Aktiviteter forbundet med markdriften, vurderes ligeledes ikke, at ville medføre væsentlige gener for de omkringboende.

3.9.3 Støv (B7, E1b)

Transportvejene internt på husdyrbruget består af grusveje, og vil ligeledes gøre det efter den ansøgte udvidelse. Støv vil primært forekomme ved transporter internt på husdyrbruget, samt i forbindelse med markdriften. I forbindelse med markdriften, vil der være risiko for, at der kan blive flyttet jord med ud på vejen, hvorfor ansøger vil rengøre vejene ved behov.

Foderet vil fremadrettet blive tippet af i en fodergrav. Da dette sker i laden forventes støvgenerne udenfor foderladen, at være meget begrænset. Foderblande anlægget vil ligeledes befinde sig indenfor i den nye foderlade, hvorfra foderet ledes ud i staldene gennem lukkede rørsystemer.

Der bliver installeret overbrusningsanlæg i alle stalde, til brug ved behov for køling af dyrene. Overbrusningen kan også være med til at reducere støvemissioner fra staldene.

Vurdering af støv

Det vurderes, at afstanden til nabobeboelser er tilstrækkeligt til, at der ikke vil kunne forekomme væsentlige støvgener i forbindelse med transporter forbundet med driften på Hagensig 10.

Transporterne forbundet med selve driften, vil ske internt på husdyrbruget, og vurderes ikke at ville berøre de omkringboende, ligesom støvende aktiviteter i forbindelse med foderhåndtering vil ske indendøre, og dermed heller ikke vurderes at medføre gener udenfor husdyrbrugets arealer.

Det vurderes ligeledes, at husdyrbruget i forbindelse med det ansøgte, vil benytte BAT i forhold til støvemissioner, idet der installeres overbrusningsanlæg i alle stalde.

3.9.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Der vil blive etableret lys i forbindelse med udleveringsrampen ved foderladen. Lyset vil enten blive med manuel tænd/sluk, eller sensorstyret, således at lyset udelukkende er tændt i forbindelse med modtagelse og levering af dyr.

Derudover vil der kunne opstå kortvarige lyspåvirkninger i forbindelse med de øvrige transporter til og fra husdyrbruget, såsom ved levering af foder, materialer og gylle.

Der vil udelukkende være lys i stalden i forbindelse med pasning af dyrene, og i forbindelse med modtagelse og levering af dyr. Der vil som udgangspunkt ikke være lys i staldene om natten.

Vurdering af lyspåvirkninger

Der er mere end 500 meter til nærmeste nabo i retningen mod syd, og den nye beplantning omkring ejendommen vil virke afskærmende i forhold til lyspåvirkningerne.

De ovennævnte lyspåvirkninger, i forbindelse med transporterne vil være af kort varighed, og med afstand til naboerne taget i betragtning, vurderes der ikke og kunne opstå væsentlige lysgener for de omkringboende i forbindelse med transporterne.

Da lyset i staldene er slukket om natten, og der ikke er opsat lys der lyser konstant, vurderes lyspåvirkninger fra husdyrbruget ikke at kunne medføre en væsentlige gene for de omkringboende eller for den passerende trafik.

3.9.5 Skadedyr (B7, E1b)

Ansøger oplever ikke på nuværende tidspunkt problemer med skadedyr, og der bliver bekæmpet efter gældende regler.

I staldene bekæmpes fluerne med rovfluer, mens rottebekæmpelsen foretages af firmaet Rovfluen. Skadedyrsbekæmpelsen sker med klapfælder og rottegift udlagt i kasser. Der er opsat fælder/kasser rundt på husdyrbruget.

Opbevaring af foder sker som beskrevet i lukkede siloer, og ved opstået spild, vil der straks blive rengjort for og undgå tilhold af skadedyr (fluer, rotter og mus m.v.).

Vurdering af skadedyr

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at mindske risikoen for gener fra skadedyr. Med en effektiv rottebekæmpelse vil der være en meget lille risiko for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed er begrænset mest mulig.

3.9.6 Transporter (B7, E1b)

På nuværende tidspunkt benyttes der to indkørsler til husdyrbruget. Indkørslen nordvest for staldene og sydøst for staldene. I forbindelse med den ansøgte udvidelse, vil den sydøstlige indkørsel blive bibeholdt, mens den nordvestlige indkørsel ved Hagensig 12 sløjfes som primær transportvej. Dermed forsvinder en stor del af de eventuelle gener forbundet med transporterne for naboerne på Hagensig 12.

Ved det ansøgte, ønske de gamle stalde og den gamle lade nedrevet, således at byggefeltet herfra bliver til gårdsplads og vendeplads til lastbiler. Gårdspladsen bliver cirka 30 meter dyb og 40 meter lang. En lastbil med sættevogn er cirka 19 meter, og med en svingradius på 180 grader, vil der cirka bruges 20 meter, for at få lastbilen rundt til laden og siloerne.

Tunge transporter vil som udgangspunkt foregå på hverdage og i dagtimerne.

Tunge transporter (ind og ud tælles som en transport)	Tilladt drift Antal/år	Ansøgt drift Antal/år
Indkørsel af færdigfoder (lastbil, kapacitet ca. 36 ton)	12	23
Indlevering af smågrise 30 kilo	24	96
Afhentning af slagtesvin	35	96
Afhentning af døde dyr (lastbil)	52	104
Udkørsel af gylle (gyllevogn, kapacitet 30 ton)	50	50
Biogas lastbil	26	234
Levering af fyringsolie (lastbil)	1	1
Afhentning af dagrenovation (lastbil)	26	26
Maksimalt i alt	226	630

Tabel 15: Forventede antal transporter i forbindelse med det ansøgte.

Gylletransporter er beregnet ud fra beholderens størrelse. En del af gylletransporterne i forbindelse med udbringning sker direkte fra gyllebeholder til tilstødende arealer uden transport via offentlig vej.

Vurdering af transporter

Tunge transporter stiger fra cirka 226 til cirka 630 transporter om året, hvilket er en stigning på 178%. Set i forhold til udvidelsens størrelse, vurderes stigningen i antallet af transporter på offentlig vej at være proportional.

Den ansøgte produktion vil kræve et større forbrug af foder og materialer, ligesom det også medfører en større gylleproduktion, og herunder flere kørsler til biogasanlæg.

Eventuelle gener for de omkringboende – særligt naboen på Hagensig 12, vurderes at blive reduceret markant i forbindelse med den ansøgte udvidelse, når den nordvestlige indkørsel sløjfes som primær transportvej.

Transporterne forbundet med husdyrbruget, vurderes ikke at ville adskille sig fra den øvrige tunge transport på vejene i forhold til støj, vibrationer, rystelser m.v.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne (regulering af akseltryk, hastighedsbegrænsninger m.v.).

I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven, til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel.

Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transporter.

Samlet set, vurderes transporter til og fra husdyrbruget ikke at ville medføre væsentlige gener for naboerne.

3.10 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.10.1 Døde dyr (B8)

Ansøger forventer, at etablerer en ny afhentningsplads til døde dyr umiddelbart syd for den eksisterende gyllebeholder. Døde dyr vil blive opbevaret på betonspalter og overdækket med kadaverkappe. DAKA afhenter døde dyr ved behov, hvor de meldes til afhentning via app på mobiltelefonen. DAKA genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel og til kød- og benmelsproduktion.

Vurdering af døde dyr

De døde dyr opbevares efter gældende regler på spalter og overdækkes, således at ådselædende dyr er forhindret adgang hertil, og risikoen for uhygiejniske forhold er minimeret.

Den valgte placering til opbevaringspladsen vurderes ikke at medføre væsentlige gener for de naboer eller forbipasserende.

3.10.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Husdyrbruget vil med den ansøgte udvidelse være omfattet af reglerne for IE-husdyrbrug, hvorfor affaldshåndteringen skal leve op til affaldshierarkiet, jf. §6 b i lov om miljøbeskyttelse, hvilket betyder at affald skal behandles efter følgende hierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.

- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Der er på husdyrbruget fokus på og begrænse mængden af affald mest mulig. Der benyttes ikke mere foder, end der er behov for, og husdyrgødningen anvendes til gødsning af markerne. Andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og det er kun fraktioner, der ikke kan genanvendes, der bortskaffes som brændbart affald.

Herunder er oplistet de affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder, der forventes fra husdyrbruget med den ansøgte udvidelse.

Ansøger er tilmeldt Sønderborg Forsynings afhentningsordning for farligt affald.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spildolie	-	-	-	0
Olie- og brændstoffiltre	-	-	-	0
Rester af bekæmpelsesmidler	-	-	-	0
Spraydåser	Beholder i depotrummet	Ansøger	SONFOR	75 stk.
Batterier – alle typer	Beholder i depotrummet	Ansøger	SONFOR	Ca. 20 stk.
Fast affald:				
Kanyler/medicinrester/emballage	Beholder i depotrummet	Ansøger	Til apoteket	1 boks 2 sække medicin tomme flasker
Tom emballage (papir/pap)	Samles i tønder i depotrummet	Ansøger	Den kommunale containerplads	Ca. 50 kg
Tom emballage (plast)	Samles i tønder i depotrummet	Ansøger	Den kommunale containerplads	Ca. 50 kg
Lysstofrør og elsparepærer	Samles i tønder i depotrummet	Ansøger	SONFOR	Ca. 50 stk
Jern og metal	I depotrummet	Jernhandler	Jernhandler	0-1 tons

Tabel 12: Affaldstyper, håndtering og forventende mængder.

Markerne drives ikke fra ejendommen, hvorfor der ikke er oplag af bekæmpelsesmidler og farligt affald såsom spildolie, olie- og brændstoffiltre eller blyakkumulatorer på husdyrbruget.

Eventuelle mindre fraktioner af rent genbrugeligt papir, pap og plast kommer i ejendommens genbrugsbeholder og ved større mængder samles affaldet på Kobbegaard, hvor også brændbart erhvervsaffald tages med til.

Der vil som udgangspunkt aldrig være medicinrester, da alt medicin bruges.

Vurdering af affald

Det vurderes, at husdyrbruget med ovenstående lever op til affaldshierarkiet og at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativ.

Det vurderes desuden at affald fra husdyrbruget ikke udgør en væsentlige direkte eller indirekte risiko for påvirkning af jordarealer og jordbund, samt at risikoen for gener i forbindelse med bortskaffelse af affald er minimal.

3.10.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

På ejendommen befinder der sig en fyringsolietank på 1.200 liter fra 2002, samt en dieselolietank på 1.200 liter fra 1999. I forbindelse med udvidelsen fjernes disse tanke og erstattes med en 2.500 liter dieselolietank, som placeres i den nye foderlade. Der benyttes primært kun dieselolie til opvarmning og udtørring af stalde med varmekanon.

Vaskemidler til vask af stalde vil blive opbevaret i det nye forrum, og på fast gulv uden afløb til kloak. Det maksimale oplag vil være cirka 100 liter. Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, er der udarbejdet en beredskabsplan, hvori der findes instrukser for, hvordan uheld med olie og kemikalier skal håndteres.

3.10.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af ledningsplanen, se bilag 4.

Tagvandet fra de eksisterende bygninger ledes i dag til en samlebrønd syd for gyllebeholderen, som løber til Gåsvig, mens overfladevand fra den nuværende og fremtidige gårdsplads nedsives direkte. Der er ingen ri-ste med forbindelse til overfladevandsledninger eller dræn. De nye bygninger etableres enten uden tagren-der, eller med tagreder hvor regnvandet nedsives direkte ved bygningen.

I forbindelse med det nye staldanlæg, vil der blive etableret sanitære forhold. Disse forhold vil blive ansøgt forud for etableringen af de nye stalde.

Spildevand fra husdyrproduktionen og regnvand fra den nye udleveringsrampe, vil blive ledt til den nye for-beholder. Der er ingen vaskeplads på husdyrbruget.

Der er redegjort for mængder af spildevand og overfladevand til gyllebeholder i afsnit 3.1.2.

Der er ikke kendskab til, at husdyrbruget skulle ligge inden for et område, hvor det ikke er lykkedes at op-fylde miljøkvalitetsnormer fastsat i EU-lovgivning.

Vurdering af spildevand og restvand

Da tagvandet fra de eksisterende bygninger nedsives, minimeres andelen af tagvand, der ledes til dræn. Der sker udelukkende udledning af tagvand fra stuehuset, hvilket vurderes at være uforurennet.

Regnvand fra de nye bygninger vil blive nedsivet direkte ved bygningen, og der vurderes ikke at kunne ske en væsentlig negativ påvirkning af Hartsø eller ved Gåsvig strand.

3.11 BAT-ammoniakemission (B9, C2, F5g)

BAT-kravet som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre, beregnes i Husdyrgodken-delse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at alle stalde er nye.

De BAT-krav der stilles til husdyrbruget, bidrager til at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, som ammoniak afstedkommer, dermed reduceres. Når ammoniakudlednin-gen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af den omkringliggende ammoniakføl-somme natur, da baggrundsbelastningen hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes, ved anvendelse af 27,7% ammoniakreduktion i staldene, samt teltoverdækning af den eksisterende gyllebeholder. BAT-kravet

er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget. BAT-beregninger i Husdyrgodkendelse.dk er indsat i tabel 13, 14 og 15 herunder.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3869	178	4047
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3956	89	4045
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	2
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 13: Samlet BAT-beregning for ansøgningsskema 238343 og scenarieskema 238485.

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Traditionel stald 1	Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	1,34	1,90
Traditionel stald 2	Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	1,34	1,90

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 14: BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde. Ansøgningsskema 238343.

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Intellifarmstald	Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	1,34	1,90

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 15: BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde. Scenarieskema 238485.

Vurdering af BAT- ammoniakemission

BAT kravet er med det ansøgte overholdt, hvorfor det vurderes, at husdyrbruget har redegjort for en tilstrækkelig brug af de bedste tilgængelige teknikker til reduktion af ammoniakemission.

3.12 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)

Ansøger har ikke lagt sig fast på hvilken teknologi der skal benyttes for at reducere ammoniakemissionen fra stalden med 27,7%. Det forventes af blive gyllekølingsanlæg. En miljøgodkendelse af det ansøgte, vil forudsætte, at der stilles vilkår til godkendelse af den valgte miljøteknologi forud for opstart af byggeriet.

Der foreslås desuden følge vilkår til fast overdækning af gyllebeholder med telt:

Indretning og drift

1. Gyllebeholderen skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
2. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
3. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
4. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Egenkontrol

5. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.13 Klima (F4, F5f)

Husdyrbrug med slagtesvin bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder, der bidrager til metan udskillelsen, og husdyrgødningen der bidrager til lattergas og metan udskillelsen, mens CO₂-udledningen primært stammer fra el- og fyringsolieforbruget.

Som det beskrives under punkt 4.2.2 vil det nye staldanlæg blive etableret med LED-belysning. De nye ventilatorer vil blive lavenergi EC-ventilatorer. Cirkulationspumper udskiftes til nye strømbesparende typer. Der forventes med det ansøgte et fald i forbruget af fyringsolie, da ansøger forventer at etablere gyllekøling i staldanlægget, og dermed genvinde varmen til opvarmning af stalde og stuehus.

Der udarbejdes et CO₂-regnskab via Danish Crowns bæredygtighedsprogram, Klimavejen. Danish Crown har som målsætning, at reducere klimaaftrykket med 50% inden 2030, samt at producere kød (netto) klimaneutralt i 2050.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstandsstigning fra vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster eller grundvandsstigninger, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Over de seneste 8 år har nedbøren svunget med et gennemsnit på 759,3 mm om året for Sønderborg Kommune⁹.

Af figur 17 herunder fremgår de områder og bygninger, der kan blive påvirket ved værst tænkelige nedbørsmængder.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser på husdyrbruget, eller forurening som følge af store nedbørsmængder.

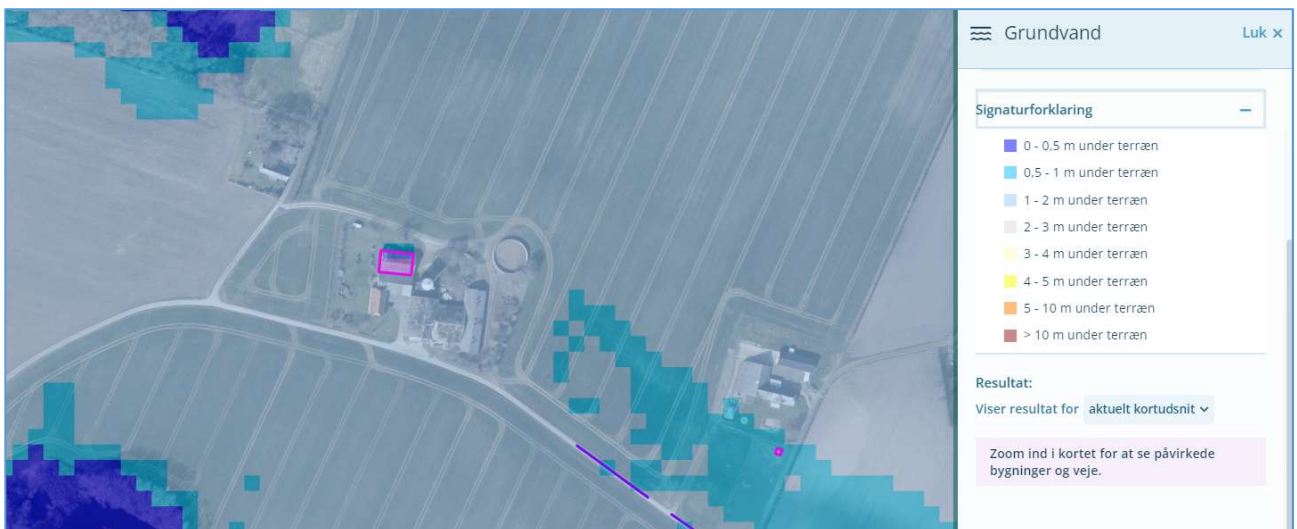
⁹ <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>

Figur 8: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.miljoeportal.dk

Grundvand

Af figur 9 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen står forholdsvis højt, med en højde på 1-3 meter under terræn. Dette kan have betydning i forbindelse med tømninger af gyllebeholderen, hvorfor bundtømning af gyllebeholder kun sker, når der ikke er risiko for at grundvandet står så højt, at det kan presse gyllebeholderens bund op og medføre utætheder i gyllebeholderen. Forbeholderen vil enten blive gravet maks. 1 meter ned eller etableres fra terræn og opad.

Figur 9: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.miljoeportal.dk

Vandløb og hav

Der ligger ingen vandløb i nærheden. Hvis havvandet stiger med 6 meter forventes omgivelserne omkring husdyrbruget at kunne blive påvirket, se figur 10.

Figur 10: Havvandsstigning omkring husdyrbruget ved 6 meter. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vurdering af klima

Husdyrbruget ligger 7 meter over havets overflade og ved en historiske hændelse med en forhøjet vandstand på 6 meter, vil vandet komme tæt på ejendommen. Hvis der kommer en vandstandsstigning forventes selve staldanlægget og gyllebeholderen ikke at blive ramt, da anlægget ligger højere.

Det vurderes, at der med husdyrbrugets fokus på etablering af lavenergibelysning, -ventilation og miljøteknologier som f.eks. gyllekøling og teltoverdækninger, bliver arbejdet med at reducere husdyrbrugets klimapåvirkninger, i form af reduktion af udledning af CO₂, metan og lattergas.

3.14 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5 - 3.16.

Der er udarbejdet en beredskabsplan på husdyrbruget, hvori der er procedurer for, hvordan man skal forholde sig i forbindelse med uheld med f.eks. olie, kemikalier, gylle og brand. Beredskabsplanen vil være tilgængelig i forummet til det nye staldanlæg. Beredskabsplanen vil blive udarbejdet når anlægget er færdig dimensioneret og derefter vil den blive opdateret efter behov.

De største ulykker der forventes og kunne forekomme på husdyrbruget, og som kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle, olie eller kemikalier. Gylleudslip vil f.eks. kunne ske i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholderen ved påkørsel eller lignende. Stalde, gyllekanaler, forbeholder og gyllebeholderen er og bliver etableret i tætte og stabile materialer. Derudover er gyllebeholder og den nye forbeholder omfattet af løbende beholderkontrol.

Der er ingen åbne eller lukkede vandløb i nærheden af husdyrbruget og dennes anlæg, herunder gyllebeholderen. Der er dog en samlebrønd syd for gyllebeholderen, hvori tagvand fra de eksisterende driftsbygninger ledes til. Samlebrønden har en brøndring på cirka 0,5 meter i diameter. Hvis der sker et uheld, og gyllen løber i brønden og dermed ud i drænsystemet, vil drænet kunne afblændes i samlebrønden ved naboen på Hagensig 8. Se afløbsplanen i bilag 4.

Ved udslip af gylle vil der blive forsøgt skabt en opdæmning, for at undgå at gyllen kan sprede sig over et større areal. Opdæmning vil kunne foretages med f.eks. halmballer, jord og lignende, afhængig af mængden af gylle. Der vil straks blive i gang sat opsugning, for at undgå, at gyllen siver ned i jorden.

Der håndteres kun kemikalier indendørs. Som tidligere beskrevet opbevares der ikke bekæmpelsesmidler på husdyrbruget, og der opbevares heller ikke handelsgødning.

Vurdering af risiko for ulykker og katastrofer

Det vurderes, at der med ovenstående er redegjort for eventuelle risikoer for ulykker og katastrofer, der kan påvirke miljøet. Og der er med udgangspunkt i virksomhedens beredskabsplan og løbende kontrol af driften, redegjort for, hvordan risikoen mindskes mest mulig.

Det vurderes desuden, at husdyrbruget ikke ved normal drift udgør en væsentlig risiko for det omkringliggende miljø.

3.15 Overvågning (F7)

Der forslås med denne ansøgning ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering af overvågning

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Sønderborg Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt stille vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører væsentlige gener for omgivelserne.

3.16 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi.

Vurdering af befolkningen og menneskers sundhed

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med det ansøgte, skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §4 stk. 8 (se punkt 3).

Potentielt vil befolkningen og menneskers sundhed kunne blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette, men med husdyrbrugets indretning og drift vurderes risikoen at være meget begrænset.

3.17 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Der er knap 8 kilometer i luftlinje fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparametre og gener som beskrevet i kapitel 3, er de nærmeste husdyrbrug Nørre Landevej 44 og Hagensig 7, som begge er ejendomme med svineproduktion.

Som det fremgår af lugtberegningerne, er der blevet beregnet kumulation med ét andet husdyrbrug med hensyn til lugt i forhold til det nærmeste sommerhus-/byzonepunkt.

Vurdering af kumulative og grænseoverskridende indvirkninger

Med afstanden til landegrænsen mellem Danmark og Tyskland, vurderes det ansøgte ikke og kunne medføre grænseoverskridende virkninger.

Det ansøgte projekt på Hagensig 10, vurderes i samspil med de øvrige husdyrbrug i området ikke, og ville medføre kumulation i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr eller transporter.

Det vurderes endvidere, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som f.eks. biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.18 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

Landskab

I ansøgningsprocessen er nedenstående placeringer overvejet. Udvidelsesmulighederne er begrænset af kravet til nærmeste nabo på Hagensig 8 samt afstandskravet på 50 meter til Hagensig 12.

I ansøgningsprocessen har ansøger også undersøgt mulighederne for byggeri på ansøgers andre ejendomme. I denne proces, har ansøger haft fokus på ikke at bygge et sted, hvor der ikke i forvejen er husdyrproduktion af hensyn til naboer.

Genopførelse af stald på eksisterende fundament og nyt byggefelt ved eksisterende stald.

Med det nedenstående byggefelt (figur 20), er der plads til et produktionsareal på 1.250 m², med delvis spaltgulv 25-49% fast gulv, og 20% lugtreduktion fra gyllekøling.

Udfordringen med dette scenarie er, at det eksisterende staldkompleks skal genopføres samtidig med at der skal bygges nyt. Derudover vil en genopførelse af den eksisterende stald være en udfordring i forhold til, at opnå optimale arbejds- og velfærdsbetingelser. Omkostningerne til byggeriet og driften af gyllekølingsanlægget skal fordeles på de 1.250 m² kontra den ønskede placering, hvor der er plads til 2280 m².

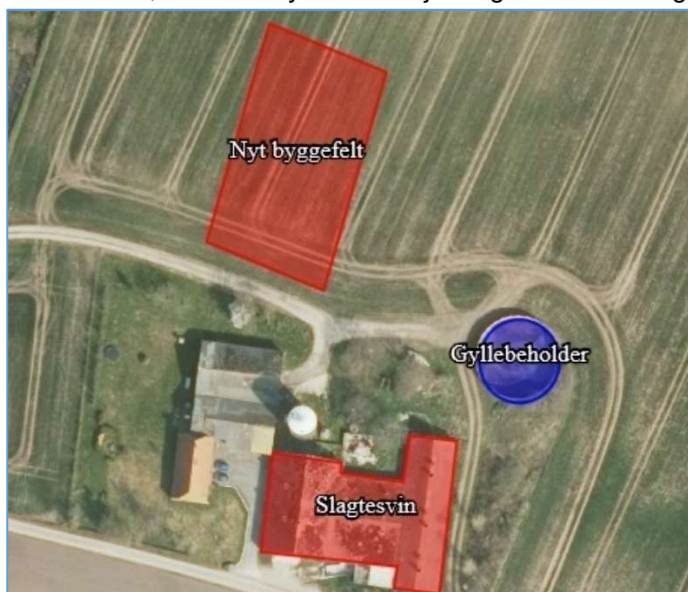

Figur 11: Genopførsel af stald på eksisterende fundament og nyt byggefelt ved eksisterende stald.

Genopførsel af stalden på eksisterende fundament og nyt byggefelt nord for ejendommen.

Ved denne placering er der plads til 1.900 m² nye produktionsarealer i et nyt byggefelt med delvis spaltegulv 25-49% fast gulv og gyllekøling i stalden + genopførsel af stald på eksisterende fundament med delvis spaltegulv. Udformningen af byggefeltet er en traditionel slagtesvinestald.

Den eksisterende stald vil blive udfordret af, at den ikke kan genopføres indenfor en overkommelig økonomisk ramme, samt hensynet til arbejds- og velfærdsbetingelser.

Figur 12: Genopførsel af stalden på eksisterende fundament og nyt byggefelt nord for ejendommen.

Nyt staldanlæg (uden genopbygning af det eksisterende) med fire stalde nord-syd

Ved denne placering er der plads til cirka 3.000 m² nye produktionsarealer med delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv og ingen slagtesvin i de eksisterende bygninger. Som udgangspunkt har ansøger fravalgt denne løsning af hensyn til logistikken på ejendommen. Dog vil ansøger ikke afvise, at udformningen kan blive aktuel når ansøger skal til at dimensionerer anlægget.

Figur 13: Nyt staldanlæg (uden genopbygning af det eksisterende) med fire stalde nord-syd

Placering af stald på Grønmark 2

Ansøger ejer Grønmark 2, og i forbindelse med denne ansøgning har ansøger undersøgt mulighederne for at etablere slagtesvinestaldene på denne ejendom.

Der vil være plads til cirka 2.700 m² slagtesvin, og derefter vil husdyrbruget være udfordret af overholdelse af lugt til nærmeste naboer på Grønmark og Vesterkobbel.

Figur 14: Oversigt over Grønmark 2 med ny stald til slagtesvin.

Derudover har ansøger undersøgt en placering af en slagtesvinestald på 2.400 m² på modsatte side af vejen. Denne placering er udfordret af nærheden til naboer og mosen mod syd.

Placering af stald på Midtkobbel 1

Ansøgers ejendom på Midtkobbel 1 er begrænset af afstanden til naboer, hvorfor der ikke er de store muligheder for en udvidelse på cirka 2.800 m².

Miljøteknologi

Husdyrbruget skal for at leve op til BAT anvende den bedst tilgængelige teknik. Ansøger forventer at der bliver etableret en fast teltoverdækning på den eksisterende gyllebeholder, mens der med stor sandsynlighed bliver etableret gyllekøling i staldanlægget.

De eneste andre godkendte teknologier, der kan reducere ammoniakemissionen fra de nye slagtesvinestalde med 28 %, er luftrensingsanlæg eller forsøringsanlæg med eller uden smellfigter. Alternativt skal der etableres delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv i den nye stald, og dette er ansøger ikke interesseret i på grund af risikoen for, at dyrene gøder på det faste gulv.

Delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv vil sammen med den ene teltoverdækning, ikke være tilstrækkelig, til at leve op til BAT med det ansøgte produktionsareal.

0-alternativet

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre med den nuværende produktionstilladelse til 6.229 slagtesvin 28-109 kg.

Den generelle udvikling går mod større og mere effektive husdyrbrug, med fokus på og kunne optimere indtjeningen. Hvis ikke husdyrbruget opnår en ny miljøgodkendelse efter den nye lovgivning, vil husdyrbruget med den nuværende tilladelse, ikke kunne udnytte den eksisterende smågrisestald optimalt, og vil dermed ikke opnå den effektivisering, der er mulighed for ved at etablere de nye slagtesvinestalde.

Vurdering af alternativer og 0-alternativet

Det vurderes, at ansøgers vurderinger i forhold til både alternativer og 0-alternativet er tilstrækkelige, og at de lever op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.19 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs-ejendom.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

"Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er

tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter.”

Ejendommen på Hagensig 10 er noteret med landbrugspligt.

Ifølge Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse 19/08267, skal de ældre bygninger vurderes, i forhold til, om de med en renovering kan bibeholdes, og dermed helt eller delvis undgå nybyggeri.

De eksisterende slagtesvinestalde er fra henholdsvis 1960, 1971 og 1981, mens lade bygningerne er fra 1963 og 1976. Udformningen af de eksisterende slagtesvinsstalde er karakteriseret ved, at bygningerne er blevet opført som knopskydninger på hinanden over en periode på 20 år. Indretningen af staldene bærer præg af knopskydningen, hvor der blandt andet er en niveauforskel i gulvhøjden på 30 cm, samtidig med at loftshøjden meget lav. Dette gør at staldanlægget i sig selv ikke, er optimalt i forhold til dyrevelfærd og arbejdsmiljø.

Lofterne er trælofter, der mange steder er mugne og hænger igennem. Bygningerne er generelt i en dårlig forfatning, med manglende fuger mellem murstenene, sætningsskader og skader på taget, gør det uinteressant og fastholde produktionen i de nuværende bygninger.

Ansøger overtog ejendommen i 2007, og der er fra overtagelsen og frem til nu, ikke investeret i hverken renovering eller vedligeholdelse af ejendommens driftsbygninger, hvilket også understøtter bygningernes tilstand. Billeder af de nuværende driftsbygninger ses i figur 15 herunder.

Figur 15: Billeder af de eksisterende bygninger

De to eksisterende lade bygninger er sammenbygget, og fremstår også af ældre dato med blandt andet manglende beklædning. Den eksisterende bygningshøjde kan ikke rumme et nyt blandedanlæg, og desuden kræves det, at bygningen skal være isoleret.

Der vil skulle en totalrenovering af samtlige driftsbygninger til, for at kunne videreføre den nuværende produktion i fremtiden.

Vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed

Det er ansøgers vurdering, at slagtesvinestaldene med et maksimalt produktionsareal på 2.880 m² er en normal størrelse stald. Staldenes maksimale højde bliver ca. 10,7 meter til kip. Byggeriet holder sig således inden for Bygningsreglementets (BR18) maksimale byggeret på 12,5 meter.

De nye tilskuds- og fodersiloer er tilpasset i størrelse, så de kan rumme et foderoplag svarende til 1-2 ugers foderforbrug. Kornsiloeerne skal anvendes til opbevaring af husdyrbrugets eget producerede korn, som skal indgå i foderet.

De eksisterende driftsbygninger er i en dårlig tilstand, og det ikke vurderes at være proportionalt, at renovere dem. Fremadrettet vil der blive produceret slagtesvin i et moderne staldanlæg, med en mindre ammoniakemission pr. m² produktionsareal i forhold til de nuværende stalde.

Samlet set vurderes det nye staldanlæg, foderladen, siloerne og den nye forbeholder, at være erhvervsmæssig nødvendig for husdyrbrugets fremtidige drift. De nye bygninger og anlæg vurderes endvidere ikke, at have en speciel industri lignende karakter.

4. Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)

Husdyrbruget vil med den ansøgte udvidelse, bliver et IE-husdyrbrug med mere end 2.000 stipladser til slagtesvin.

4.1 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på Hagensig 10, er det enten fordi staldanlægget sælges, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder, og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet i henhold til kommunens affaldsregulativ.

4.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

4.2.1 BAT råvarer (C2)

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal IE-husdyrbrug for at reducere kvælstofudskillelsen, enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til forordningen om fodertilsætningsstoffer¹⁰. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor

¹⁰ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer

aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

For at reducere fosforudskillelsen skal der anvendes enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde fosfor, der udskilles (f.eks. fytase) og er tilladt forordningen om fodertilsætningsstoffer, eller letfordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

Ansøger benytter ikke flere råvarer, såsom foder, vand og hjælpemidler, end der er behov for. Ansøger vil bestræbe sig på at benytte så få foderenheder, og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. På nuværende tidspunkt fodres der med én enhedsblanding af tørfoder til slagtesvinene. Enhedsblandingen vil blive sammensat med en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein. Foderblandingerne er tilsat fytase.

Med blandingen sker der optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer, hvorved mængden af uudnyttede næringsstoffer mindskes. På baggrund af dette sikres det, at mængden af ammoniak og udskilt kvælstof og fosfor i gødning og urin holdes på så lavt niveau som muligt.

Ud fra normal fodres slagtesvin i gennemsnit med ca. 2,75 foderenheder pr. kg tilvækst for slagtesvin, og en foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med en maksimal produktion af 17.723 slagtesvin 30-120 kg vil det årlige foderforbrug ligge på op til ca. 4.418 ton.

Vandforbruget er beskrevet særskilt i afsnit 4.2.3.

Vurdering af råvarer

Ansøger har ovenfor redegjort for fodersammensætningen, hvorfor det vurderes, at husdyrbruget lever op til BAT i forhold til råvarer.

4.2.2 Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, gyllepumpe, foderanlæg og andre elektriske maskiner, samt til forbrug i beboelserne.

Fremadrettet forventes der et større forbrug af el til og drive den/de valgte miljøteknologier i staldanlægget. Med valg af f.eks. gyllekølingsanlægget, vil varmen blive genvundet til opvarmning af staldanlæg og stuehus, således at forbruget hertil vil blive væsentlig reduceret.

Udtørring af stalde efter vask sker med varmekanon, hvorfor der også fremover forventes et forbrug af dieselolie på husdyrbruget.

I forbindelse med etableringen af det nye staldanlæg, vil der være temperaturstyring og alarmer på ventilationsanlæggene, således at forbruget optimeres mest mulig. Der vil jævnligt blive foretaget kontrol af driften, ligesom ventilationssystemerne rengøres rutinemæssigt i forbindelse med vask af stald. En god rengøring af ventilationsanlæggene reducerer modstanden, og mindsker dermed strømforbruget.

Nuværende cirkulationspumper udskiftes løbende til nye strømbesparende typer.

Belysning i det nye staldanlæg vil blive LED. Energieffektiv belysning i overensstemmelse med bygningsreglementet er et krav for alle IE-husdyrbrug, hvor der sker en ændring eller udskiftning af eksisterende belysningsystem eller belysningsanlæg.

Husdyrbrugets nuværende og forventede energiforbrug fremgår af nedenstående tabel.

Type	Forbrug nudrift 2021	Skønnet forbrug i ansøgt drift
EI	36.366 kWh	177.600 kWh + drift af miljøteknologi

Tabel 16: Forventet energiforbrug

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 er elforbruget på ca. 10 kWh pr. slagtesvin. Dette tal er baseret på "nyt kaskadestyret ventilationsanlæg". Normtalsberegning kommer således frem til ca. 177.600 kWh til svineproduktionen alene. Hertil kommer forbrug til drift af miljøteknologi, samt forbrug i beboelsen.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elselskabet og forbruget opgøres ligeledes årligt i forbindelse med regnskabet.

Vurdering af energiforbrug og BAT-energi

Forbruget af energi påvirker klimaet negativt, men er en nødvendighed for at kunne drive et moderne husdyrbrug.

Opvarmning af stalde og bolig, forventes som tidligere beskrevet, at ville ske med overskudsvarme fra gyllekøling. Ansøger har fokus på driften og vedligeholdelse af ventilationssystemerne, og brugen af temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor behovet for ventilation er mindst. Dertil kommer, at det nye staldanlæg vil blive etableret med energirigtige løsninger i form af belysning, ventilationssystemer med energirigtige motorer.

Husdyrbruget vurderes samlet set, at leve op til BAT i forhold til energi (BAT-konklusion 1.6).

4.2.3 Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for områder med almindeligt drikkevandsinteresser, men uden for indvindingsopland, nitratfølsomme indvindingsområder, områder med indsatsplaner for grundvand og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder.

Vand benyttes på husdyrbruget primært som drikkevand til dyrene, vask af stalde, overbrusning af dyr, sanitære forhold og forbrug i beboelsen. Husdyrbruget forsynes med vand fra Kegnæs vandværk.

I de nye slagtesvinestalde forventes der etableret et vådfoderanlæg med drikkeventiler, samt ekstra drikkekopper over krybben for at mindske vandspildet. Staldene sættes i blød i koldt vand forud for vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende vandforbrug i forbindelse med vask, ligesom brug af højtryksrensere, også medvirker til et samlet mindre vandforbrug.

Ved etablering af det nye staldanlæg, vil vandforsyningen blive koblet til en vandvagt/alarm, som skal afbryde vandtilførslen, hvis forbruget pludselig stiger voldsomt, eller hvis forbruget over en længere periode overstiger et bestemt niveau. Herved vil spild minimeres i forbindelse med brud og utætheder.

Der vil være dagligt tilsyn af drikkevandssystemerne, således at der ved utætheder eller brud, straks kan igangsættes reparation.

Type	Skønnet forbrug nudrift 2021*	Skønnet forbrug ved fuld produktion
Drikkevand, vaskevand mv. i stalde	2.863 m ³	ca. 11.910 m ³
Beboelse	-	ca. 150 m ³
I alt	2.863 m ³	ca. 12.060 m ³

Tabel 17: Vandforbruget før og efter *periode på 15 mdr. 01-10-2020 til 31-12-2021

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug på ca. 560 liter vand pr. slagtesvin (32-107 kg) (justeret mængde 672 L pr. gris pga. af afgangsvægt på 120 kg). Med den forventede produktion på maksimalt 17.723 slagtesvin 30-120 kg giver det et vandforbrug til slagtesvinene på ca. 11.910 m³ pr. år.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug.

De nye stalde, eksisterende gyllebeholder, fortank, kanaler og gyllerør mv. er etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

Vurdering af vandressourcen og vandforbrug, samt BAT-vand

Samlet set vurderes husdyrbrugets vandforbrug, at være forventeligt af en produktion af den størrelse. Ansøger har redegjort for det forventede vandforbrug efter den ansøgte udvidelse. Ansøger har ikke nogen gevinst af et for højt vandforbrug, hvorfor der også tænkt vandbesparende tiltag ind i både den nuværende drift og den ansøgte drift.

I forhold til BAT-konklusionen (1.4) vurderes det, at der anvendes BAT i forhold til effektiv vandudnyttelse, idet der dagligt sker overvågning af samtlige drikkevandssystemer i staldene, og der sker øjeblikkelig igangsætning af reparation ved lækage. Dertil kommer, at der anvendes højtryksrensere ved vask, og at alle stalde sættes i blød forud for vask, ligesom der er valgt vandbesparende drikkevandssystemer i samtlige stalde.

Udledning af tagvand og overfladevand er beskrevet under punkt 3.10.4, og risikoen for forurening ved uheld i forbindelse med gyllebeholder er beskrevet under punkt 3.14.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at der med det ansøgte ikke er nogen risiko for væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af grundvand eller overfladevand.

4.2.4 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Da husdyrbruget med den ansøgte udvidelse, vil have mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, bliver husdyrbruget omfattet af BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. BAT-konklusionen er delvis implementeret i dansk lovgivning i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. BAT-konklusionen gælder fra det tidspunkt, hvor der kommer mere end 2.000 svin over 30 kg på stald ad gangen.

Herunder er en kort redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af BAT i forhold til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. Tallene i parenteserne herefter henviser til BAT-konklusionerne. Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven sikrer, at der leves op til BAT. Når husdyrbruget bliver et IE-husdyrbrug, dvs. får mere end 2.000 svin over 30 kg på stald ad gangen, skal husdyrbruget have udarbejdet et miljøledelsessystem (1.1) samt en beredskabsplan (1.2). Dokumentationen for

miljøledelsessystemet skal årligt indsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Godt landmandskab (1.2) sikres bl.a. gennem en opdateret beredskabsplan og ved dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvori der fremgår procedurer i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle og brand. Beredskabsplanen opdateres løbende, når der sker ændringer. Dokumentation for gennemførte kontroller skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

IE-husdyrbrug skal have udarbejdet oplæringsmateriale, som sikrer oplæring af personale i relevant miljølovgivning, transport og udbringning af husdyrgødning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning- og styring, reparation og vedligeholdelse af udstyr. Endvidere skal der på husdyrbruget være en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget. Planen skal indeholde krav til regelmæssig kontrol af nedenstående anlæg (såfremt de enkelte anlæg findes på husdyrbruget):

- gyllebeholder (minimum årlig kontrol for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- gyllepumper, -miksere, -separatorer og spredere
- forsyningssystemer til vand og foder
- varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimering og optimeret styring heraf
- siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner) (ikke aktuelt)
- udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dysse, som begge skal være i god stand

Såfremt kontrollen afdækker behov for reparation eller anden vedligeholdelse, skal dette iværksættes med det samme.

Ernæringsmæssig styring (1.3) sker gennem fodring med en eller flere blandinger, der er sammensat med en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein samt tilsætning af fytase. Fodring er beskrevet nærmere i afsnit 4.2.1.

Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen. IE-husdyrbrug skal hvert år indsende dokumentation for overholdelse af fodringskrav til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Minimering af emissioner fra spildevand (1.5) sikres bl.a. ved, at gylle håndteres i lukkede systemer med tætte kanaler, forbeholder, gyllerør og gyllebeholder. Endvidere benyttes der højtryksrensere ved rengøring, og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene. Af regnvand ledes der kun regnvand til gyllebeholder fra ind- og udleveringsrampen samt det regnvand, der falder i selve gyllebeholderne.

Af de oplyste teknikker til reduktion af lugtemission benytter husdyrbruget, at gylle kun omrøres forud for udbringning eller flytning af gylle (1.9). Minimering af omrøring reducerer samtidigt ammoniakemissionen fra opbevaring af gylle.

Med husdyrbrugets indretning er der ikke markante støjkloder, som kan genere naboerne. De primære støjkloder er transport. Der er ikke udarbejdet en støjhandlingsplan, da støj fra husdyrbruget med det ansøgte ikke vurderes at vil skabe væsentlige gener for naboerne (1.7).

Forebyggelse af emission til jord og vand sker gennem opbevaring og håndtering af gylle i stabile, tætte kanaler, rørsystemer, forbeholder og gyllebeholder. Gyllebeholderen er omfattet af 10 års beholderkontrol. Endvidere inspiceres gyllebeholderne årligt i forbindelse med bundtømning. (1.11).

Ansøger står for mark- og gødningsplanlægning samt overholdelse af de generelle regler i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Da gyllen ledes til gyllebeholder i et lukket system, og ansøger benytter fyldeudstyr med læssekran, er risikoen for spild i forbindelse med gødningslageret minimal.

Beregning af ammoniakemissionen (1.14) fra produktionen sker gennem ansøgningen om miljøgodkendelse i Husdyrgodkendelse.dk. Der leves op til BAT i forhold til ammoniakemission.

Den faktiske husdyrproduktion på husdyrbruget opgøres årligt i forbindelse med gødningsregnskabet. Ud fra disse oplysninger kan ammoniakemissionen beregnes ud fra normtal fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet. Normtallene beregnes og udgives årligt. N- og P-udskillelsen beregnes direkte i gødningsregnskabet (1.15).

Generelt vurderes der ikke og være problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foder, idet foderet fremadrettet tippes af i den lukkede foderlade og snegles ud i staldene gennem lukkede rørsystemer. Der sker ingen monitoring eller beregning af støvemissionen, idet udgifterne til målinger og beregning ikke vurderes at være rimelige, i forhold til den meget lille støvemission fra staldene (1.8).

Der er etableret overbrusningsanlæg i alle staldsektioner, der fungerer som iblødsætning forud for vask. Der sker minimum én gang årlig registrering af vand-, el- og brændstofforbrug i forbindelse med udarbejdelse af regnskab. Alle indsatte, døde og leverede dyr samt indkøbte fodermængder registreres. Gødningsproduktionen beregnes i gødningsregnskabet.

Der er ingen fast husdyrgødning på husdyrbruget (1.10), ligesom der ikke sker nogen forarbejdning af husdyrgødningen på husdyrbruget (1.12).

BAT i forhold til energi- (1.6) og vandforbrug (1.4) er beskrevet under punkt 4.2.2 og 4.2.3.

Vurdering af management og forholdet til BAT-konklusionen

Ud fra ovenstående vurderes det, at husdyrbruget benytter BAT i forhold til management.

5. Oplysninger om konsulenten (A4)

Ansøgningen er udarbejdet af jordbrugsteknolog Sanne Petersen, LandboSyd. Sanne har arbejdet med landbruget og dets miljøforhold siden 2013, dels i landbruget og senere som kommunal miljøsagsbehandler og siden 2020 som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

6. Konklusion

Som beskrevet i denne rapport overholder husdyrbruget på Hagensig 10 alle beskyttelsesniveauerne for lugt til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde, ligesom beskyttelsesniveauerne for ammoniak til de nærliggende naturområder også er overholdt.

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Hagensig 10, ikke vil medføre nogen væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Sønderborg Kommune kan ved

fastsættelse af driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt stille vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Referenceliste

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr. 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 2225 af 27/11/2021
3. Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning BEK nr 2243 af 29/11/2021
4. <http://kort.plandata.dk/spatialmap>
5. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 1392 af 04/10/2022
6. <https://naturdata.miljoportal.dk/>
7. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalgraenser.pdf
8. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
9. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
10. Bekendtgørelse om anvendelse af gødning BEK nr 1142 af 10/07/2022
11. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>
12. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer
13. Sønderborg kommunes landskabsanalyse. <https://sonderborg.viewer.dkplan.niras.dk/plan/23#/9922>

8. Bilag

Bilag 1: Produktionsarealer, eksisterende stald

Bilag 2: Billeder fra landskabet omkring husdyrbruget

Bilag 3: Genekort

Bilag 4: Afløbsplan

Bilag 5: Kapacitetsberegning

Bilag 1. Produktionsarealer i nudrift

Hagensig 10							
	Længde	Bredde	m2 i alt	Foderstation str.	Produktionsareal pr sti	Antal stier	Produktionsareal i alt
Stald 1, 2 og 3	38,05	5,275	200,7138	4,08	196,63375	1	197
	39,6	5,275	208,89	4,32	204,57	1	205
						I alt	401
Stald 4	3,8	3,85	14,63	0,4	14,2	8	114
						I alt	114
Stald 5	5,2	17	88,4	2,1	86,3	1	86
						I alt	86
Syge sti	3,75	5	18,75		18,8	2	38
						I alt	38
Stald 6	17,4	5,47	95,178	2,7	92,5	1	92
	16,35	5,47	89,4345	1,0	88,4	1	88
						I alt	181
Stald 7	17,4	4,9	85,26	1,9	83,3	1	83
	16,2	4,9	79,38	0,8	78,6	1	79
						I alt	162
						I alt	982

Bilag 2. Billeder fra området

Billeder fra området

Nedenfor ses billeder af landskabet og placeringen af de nye stalde.

Lokaliteter hvor nedenstående billeder er taget fra.

Billede 1

Billede 2

Billede 3

Billede 4

Billede 5

Billede 6

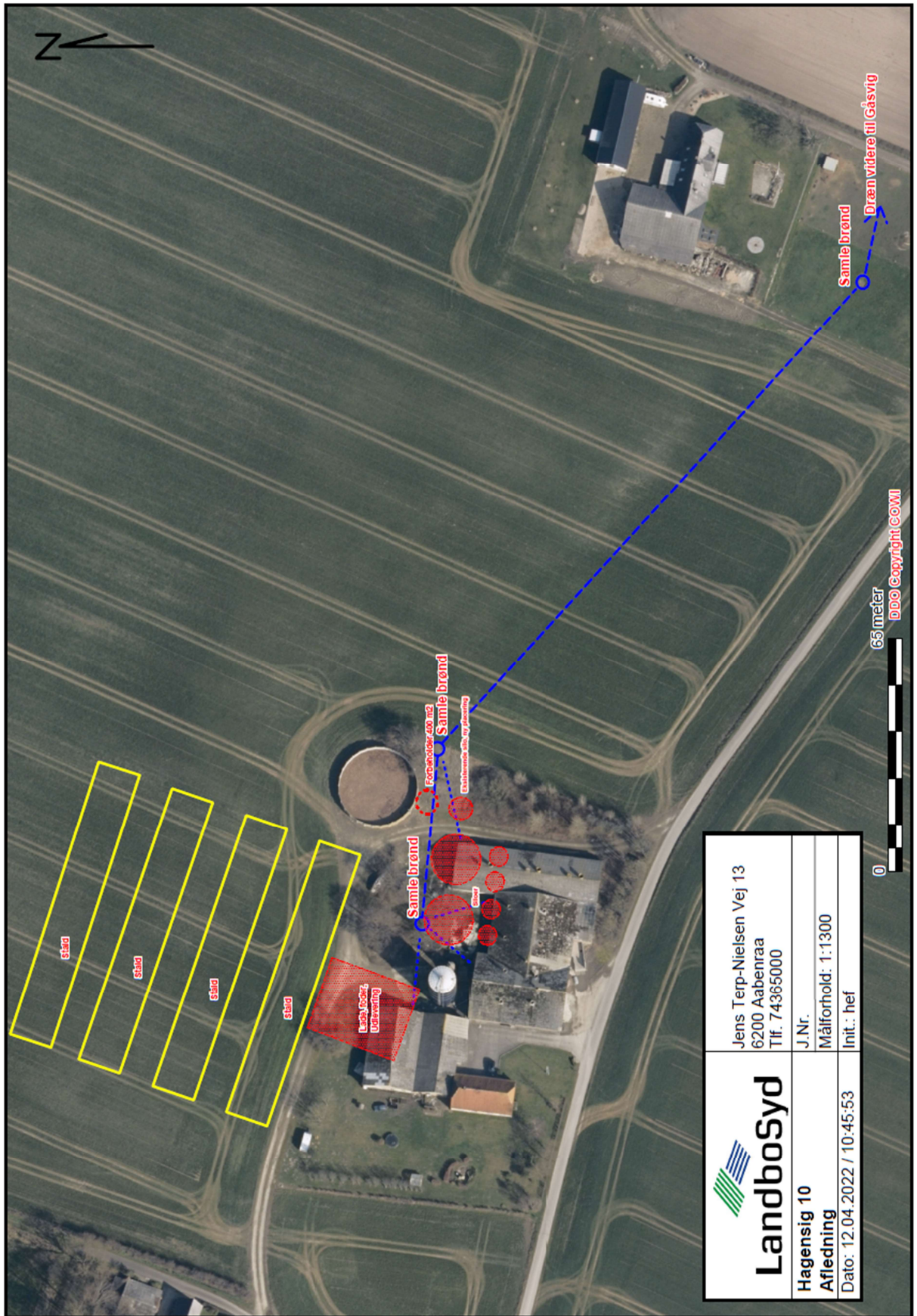

Billede 7

Bilag 3. Genekort

Bilag 4. Afløbsplan

 LandboSyd Hagensig 10 Afløedning	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforshold: 1:1300 Init.: hef
Dato: 12.04.2022 / 10:45:53	

65 meter
DDO Copyright 2021

0

